30 ՄԱՅԻՍ 2000 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 98 (2066)

Ազգ
Azg
armenian daily

«Ադրբեջանը չի կարող հասնել կարգավորման առանց Թուրքիայի օգնության»

ԲԱՔՈՒ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցային գործընթացը ցույց տվեց, որ Ադրբեջանն այդ հարցում ոչինչ չի կարող անել առանց Թուրքիայի: Այդ մասին հայտարարել է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը՝ պաշտոնական այցով Բաքվում գտնվող Թուրքիայի արտգործնախարար Իսմայիլ Ջեմի հետ մայիսի 29-ին կայացած հանդիպման ընթացքում:

Հեյդար Ալիեւի կարծիքով, վերջին ժամանակներս նկատվում է որոշ «աշխուժացում» ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործընթացում, հաղորդում է «Թուրան» գործակալությունը: Ըստ գործակալության, Ադրբեջանի նախագահը նոր առաջարկություններ է ակնկալում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներից: Ալիեւը նշել է, որ վերջիններս շուտով կայցելեն տարածաշրջան, իսկ հունիսի կեսին կկայանա Ադրբեջանի նախագահի հանդիպումը Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ:

Թուրքիայի արտգործնախարարն իր հերթին նշել է, որ Անկարան հանդես է գալիս հօգուտ հակամարտության կարգավորմանը Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության շրջանակներում եւ մինչեւ վերջ հավատարիմ կմնա այդ դիրքորոշմանը: «Մենք ձեզ անհրաժեշտ ամեն տեսակ աջակցություն ցույց կտանք եւ միշտ ձեզ հետ կլինենք», ընդգծել է Ջեմը:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Հայաստանի նախագահի քաղաքականությունը նախեւառաջ հայամետ է»

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը մայիսի 27-ին «Մայակ» ռադիոկայանի ուղիղ եթերում պատասխանել է «Միր» հեռուստառադիոընկերության, «Մայակ» ռադիոկայանի եւ «Նեզավիսիմայա գազետա» թերթի լրագրողների հարցերին:

ՅՈՒՐԻ ՍԵՄՅՈՆՈՎ (ՄԱՅԱԿ)

- Այս շաբաթ Մինսկում կայացավ կոլեկտիվ անվտանգության խորհրդի նիստ, ուր ընդունվեցին սկզբունքային որոշումներ, մասնավորապես կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիրը նոր քաղաքական իրողություններին համապատասխանեցնելու վերաբերյալ: Ո՞րն է ձեր կարծիքն ընդունված որոշումների մասին:

Որոշ արեւմտյան եւ նույնիսկ ռուսական աղբյուրներ անհանգստանում են, թե այս կազմակերպությունը չի վերածվի արդյոք նոր ռազմաքաղաքական դաշինքի:

- Իրոք, Մինսկում ընդունվել են սկզբունքային որոշումներ: Թեպետ, կոլեկտիվ անվտանգության խորհուրդը գոյություն ունի վաղուց, առաջին անգամ փորձ արվեց կառույցը համակարգել: Որոշումների մշակման եւ հետագա գործողությունների առումով փոխհարաբերությունների համակարգը, կարելի է ասել, ձեւավորված է: Դա հաջողվեց հասկանալ հիմա, որովհետեւ ըստ իս, դա կապված է կոլեկտիվ անվտանգության խորհրդի ֆորմատի հետ: Այնտեղ մնացել են պետություններ, որոնք անվտանգության ոլորտում ունեն համանման շահեր:

Կրկնում եմ, կազմակերպությունը գոյություն ունի վաղուց եւ Մինսկում կրկին հայտարարվեց, որ այն ուղղված չէ երրորդ կողմի դեմ, այդ նպատակը չունի:

Այդ պատճառով ցանկալի չէ, որ մեր որոշումներն այդ կերպ ընկալվեն: Կան նոր մարտահրավերներ, նոր խնդիրներ՝ կապված եւ իսլամական արմատականության, եւ՝ ահաբեկչության հետ: Կարծում եմ կազմակերպությունը կարող է հաջողությամբ ընդգրկվել այդ մարտահրավերները դիմակայելու գործընթացներում:

ՅՈՒՐԻ ՍԵՄՅՈՆՈՎ (ՄԱՅԱԿ)

- Պրն նախագահ, Հայաստանում կան քաղաքական ուժեր, որոնք առաջարկում են անդամակցել Ռուսաստան-Բելառուս միությանը: Ձեզ, որպես հավասարակշռված քաղաքական գործչի, այդ ծայրահեղ առաջարկը դնում է փոքր-ինչ անհարմար դրության մեջ եւ, այնուամենայնիվ, Հայաստանում որքանով են լուրջ այդ տրամադրությունները: Եւ, բնականաբար, Ձեր վերաբերմունքը դրան:

- Հայաստանի նախագահի քաղաքականությունը նախեւառաջ հայամետ է: Հայաստանի եւ Ռուսաստանի շահերը համընկնում են, կամ շատ մոտ են, չափազանց շատ ոլորտներում: Եվ առաջին հերթին հենց դրանով է պայմանավորված մեր երկրների ռազմավարական համագործակցությունը: Բայց ամեն ինչին հասուն երանգ են հաղորդում ձեւավորված ավանդույթները. դա մեր ընդհանուր պատմությունն է: Հայաստանի արտաքին քաղաքականության օրակարգում Ռուսաստան-Բելառուս դաշինքին անդամակցելու հարց այսօր չկա: Կան կուսակցություններ, մասնավորապես կոմկուսը, բարձրացնում են այդ հարցը, անցկացվում են հանրահավաքներ: Ես լավ եմ գիտակցում, որ հասարակության մի մասն իրոք մտածում է այդ միությանն անդամակցելու անհրաժեշտության մասին: Այլ խնդիր է, ճիշտ գնահատել, թե հասարակության որ մասն է այդպես մտածում: Եվ ինձ, անկեղծ ասած, կոմկուսի այդ դիրքորոշումն ու հայտարարությունները բնավ անհարմար դրության մեջ չեն դնում: Ես դրան հանգիստ եմ վերաբերվում: Եթե փորձենք գնահատել, թե հասարակության որ մասն է ձգտում անդամակցել այդ միությանը, հասարակական սպասումը, ես կփորձեի դա գնահատել մեկ տարի առաջ կայացած խորհրդարանական եւ երկու տարի առաջ՝ նախագահական ընտրությունների արդյունքներով:

ԻՐԻՆԱ ԱՎԵՐԿԻԵՎԱ (ՄԻՐ)

– Որքա՞ն հիմնավորված եք համարում որոշ փորձագետների պնդումը, թե Հայաստանի եւ Ռուսաստանի ռազմական սերտ համագործակցությունը եւ Հայաստանում տեղակայված ռուսական ռազմակայանների հագեցումը ժամանակակից զինատեսակներով կարող են երկյուղ ներշնչել տարածաշրջանային անվտանգության համակարգի մասնակիցներին: Եվ այդ կապակցությամբ, ինչպե՞ս եք պատկերացնում Հայաստանի երկրաքաղաքական նշանակությունը Եվրասիայում:

Տես էջ 8

ՏԱՐԵՐՔ

Արմավիրի Գետաշեն գյուղում մի ամբողջ ընտանիք դարձավ կայծակի զոհ

Ականատեսները պատմում են գնդաձեւ կայծակի հազվադեպ երեւույթի մասին

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Մայիսի 24-ի լույս 25-ի գիշերը Արմավիրի մարզի Գետաշեն գյուղից Թադեւոսյանների ընտանիքը՝ հայրը, մայրն ու նրանց 12-ամյա տղան, ժամը մեկի մոտերքը, իրենց իսկ տան շեմի մոտ կայծակնահար են եղել: Ենթադրաբար կայծակի պայթյունից (որը լսել են ամբողջ գյուղում) վնասվել են նրանց ստորին վերջույթները, իսկ ամենից շատ՝ երեխայինը, որն առաջինն է մոտեցել երկաթյա դարպասին: Մոտ մեկ ժամ ընտանիքը վիրավոր, արնաքամ, մնացել է բակում, մեկ ժամ հետո միայն համագյուղացիները նրանց տեղափոխել են շրջանային հիվանդանոց, որտեղ երեխան՝ փոքրիկ Խաչիկը մահացել է: Մայրը՝ 35-ամյա Աննան, արդեն

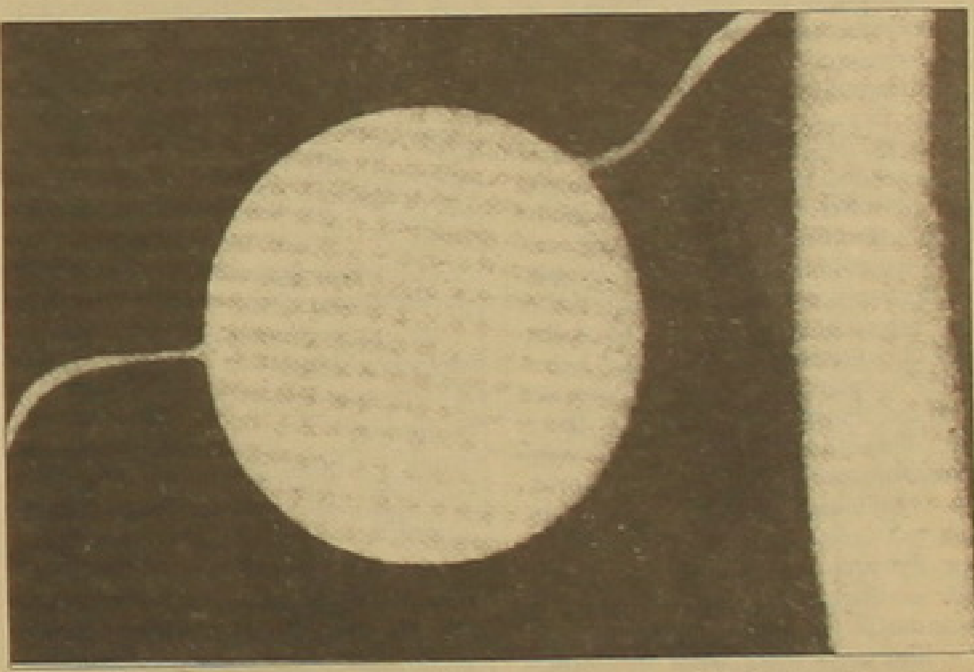

հինգերորդ օրն է անգիտակից վիճակում է, վերակենդանացման բաժնում: Համեմատաբար բարվոք է ընտանիքի հոր՝ 37-ամյա Գեւորգի վիճակը, որն առայժմ կարողանում է կցկտուր վկայություններ տալ այն մասին, թե ի՞նչ է տեղի ունեցել ողբերգության գիշերը:

Տես էջ 2

Վաշինգտոնն Անկարայից հայ-թուրքական հարաբերությունների նոր մոտեցումներ է ակնկալում

ԱՆԿԱՐԱ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական NTV հեռուստաընկերության հրապարակման մեջ նշվում է, որ ըստ ԱՄՆ-ում գործող թուրքական «Մեղվի գործ» կազմակերպության գլխավոր համակարգող Բեմալ Քյոփրյուլյուի, ԱՄՆ հայկական կազմակերպությունները տարբեր նահանգներում ճանաչել են տալիս ցեղասպանությունը: Եթե այս նահանգների թիվն անցնի 30-ից, ապա ամերիկյան կառավարության մակարդակով ցեղասպանության ճանաչման գործն էապես կհեշտանա: Քյոփրյուլյուի կարծիքով, հայկական լոբբին նպատակադրվել է այս նպատակին հասնել 2005 թվականին: «Իր հերթին Վաշինգտոնն Անկարայից հայ-թուրքական հարաբերությունների հարցով նոր մոտեցումներ է ակնկալում: Այս նպատակով պատահական չէ Անկարայի համալսարանում Հայ գրականության եւ լեզվի ամբիոնի բացումը եւ Երեւանի պետհամալսարանի հետ համագործակցության փաստաթղթերի կնքումը», ասել է թուրք գործիչը: Ըստ նրա, «Ակօս» ստամբուլահայ շաբաթաթերթի գլխավոր խմբագիր Հրանտ Դինքը ամենանպատակահարմարը համարում է հայ-թուրքական սահմանի բացումը, առավել եւս, որ Թուրքիայի կարսեցիների միությունը եւս հանդես է գալիս նման պահանջներով: Այսօր Թուրքիայի կողմից Երեւանին տնտեսական աջակցության նման ժեստը մեծապես կհեշտացներ Վաշինգտոնի հետ երկխոսության կողմնակիցների դիրքերը Հայաստանում», եզրափակում է թուրք լրագրողը:

Ռուսաստանը վավերացրեց միջուկային փորձարկումների արգելման պայմանագիրը

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը ստորագրել է միջուկային փորձարկումների համապարփակ արգելման պայմանագրի վավերացման մասին օրենքը: Բազմակողմ պայմանագիրը, որ Ռուսաստանը կնքել է 1996 թվականին, վերջերս վավերացվել էր Պետդումայի եւ Դաշնության խորհրդի կողմից: Միջուկային փորձարկումների արգելքն ուժի մեջ է մտնում միայն պայմանագրին բոլոր 44 երկրների միանալուց հետո, որոնք միջուկային տեխնոլոգիաներ ունեն: Այժմ պայմանագիրը ստորագրված է միայն 41 երկրի, իսկ վավերացվել 28-ի կողմից: ՄԱԿ-ի ԱԽ բոլոր հինգ մշտական անդամները միացել են պայմանագրին, սակայն այն վավերացրել են առայժմ միայն Ֆրանսիան, Մեծ Բրիտանիան եւ Ռուսաստանը:

ԾՐԱԳՐԵՐ

Դավիթ Զադոյան. «Մեղրին ոչ ոք չի պատրաստվում հանձնել»

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Ապրիլին այցելելով Սյունիքի մարզ՝ վարչապետ Արամ Սարգսյանը վերադարձից հետո անմիջապես ձեռնամուխ եղավ մի ծրագրի կենսագործմանը, որն անվանեց «Մեղրիի տարածաշրջանի զարգացման ու բնակչության տեղում ամրապնդելու միջոցառումների ծրագիր»: Այդ ծրագրում հստակ նշված էին միջոցառումների կատարողները, ժամկետներն ու ֆինանսավորման աղբյուրները, ստեղծվել էր հանձնաժողով՝ պետական պաշտոնյաներից բաղկացած:

Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը եւս հետամուտ է ծրագրի իրականացմանը, վերջերս նույն հանձնաժողովն այցելեց Մեղրի, ապա վարչապետի հետ խորհրդակցությանը ներկայացրեց այդ տարածքում առավել ցավոտ դարձած խնդիրների լուծման եղանակներ: Մեղրիի տարածաշրջանի հոգսերին եւ կարգավորիչ առաջիկա միջոցառումներին առավել մանրամասնորեն տեղեկանալու համար «Ազգը» դիմեց տարածքային ենթակառուցվածքների համակարգող նախարար Դավիթ Զադոյանին, որը վերոհիշյալ հանձնաժողովի անդամ է:

– Պրն Զադոյան, Մեղրիի առջեւ երկու հիմնական խնդիր կա ծառացած՝ արդյունաբերության եւ գյուղատնտեսության ոլորտների կարգավորումը, քանի որ հայտնի է՝ երկար տարիներ տեղի բնակչության եկամտի աղբյուրներն են հանդիսացել աշխատանքը պղնձամոլիբդենային գործարաններում եւ եղած բարեբեր հողերի մշակումը: Ի՞նչ միջոցառումներ եք նախատեսում պարտուրդի մատնված այդ ոլորտների աշխուժացման առնչությամբ:

– Նախ վկայակոչեմ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանին, որը խորհրդակցությունների ընթացքում միշտ էլ նշել է, թե Մեղրին ռազմավարական կարեւորագույն տարածք է եւ կառավարության կողմից պետք է առանձնահատուկ ուշադրության արժանանա:

Տես էջ 2

ԾՐԱԳՐԵՐ

«Մեղրին ոչ ոք չի պատրաստվում հանձնել»

Սկիզբը էջ 1

Հաղացույց՝ վարչապետը հանձնարարեց ֆինանսների նախարարին, որ վերջինս մինչեւ հուլիսի 1-ը փակի այդ տարածքի աշխատավարձերի, չվճարված թոշակների եւ այլ պարտքերը: Ինչ վերաբերում է գյուղատնտեսությանը, ապա իրականացված ու իրականացվող միջոցառումներն այստեղ բազմաթիվ են: Մասնավորապես՝ առեւտրի ու արդյունաբերության նախարարությանն ու Զարգացման հայկական գործակալությանը հանձնարարվել է սեղմ ժամկետներում լուծել Մեղրիի պահածոների եւ գինու գործարանների արտադրանքն իրացնելու խնդիրը՝ վարկավորման միջոցով: Առայժմ եղած պատվերները կազմում են 50 հազ. դոլար, եւ մենք նպաստելու ենք, որպեսզի նույն չափի եւս մի պատվեր գտնենք:

Երկամյա ժամկետում նախատեսվում է Կարճեւանի թռչնաֆաբրիկայի վերագործարկումը, որի համար վարկ տրամադրելու առաջարկով պատրաստվում ենք դիմել Լինսի հիմնադրամին: Առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձնելու գյուղատնտեսական հովանավորչությանը: Այսինքն՝ Մեղրիի մի քանի գյուղերում գործել են չորացված մրգի արտադրության կետեր, եւ դրանք պիտի վերականգնենք: Մեղրիի ագրոսպասարկման համակարգին տրամադրելու ենք տրակտորներ՝ ճապոնացիների դրամաշնորհով ձեռք բերված: Այս տարածքում անպայման գործելու է գյուղատնտեսության աջակցության կենտրոն, որի աշխատակիցները կլինեն մեղրեցիներ: Բացման նախաշեմին է ոռոգումն ապահովող պետական ձեռնարկության Մեղրիի մասնաճյուղը: Ոռոգման համակարգն այստեղ հիմնովին վերափոխման է ենթարկվելու. գործելու է ինքնահոս ոռոգման տարբերակը: Իսկ ջրի սակագինը մեղրեցիների համար իջեցվելու է 50 տոկոսով, հուսով ենք, սա մեծապես կօգնի նրանց՝ անվճարունակությունից [illegible]:

– Անդրադառնանք նաեւ արդյունաբերության ոլորտին: Ագարակի պղնձամոլիբդենային գործարանը երկար ժամանակ պարապուրդի է մատնված...

– Գործարանն աշխատում է առայժմ 700 աշխատատեղով, արդեն աշխատավարձ էլ է տրվել: Աշխատում են նաեւ Քաջարանի ու Ղափանի պղնձամոլիբդենային գործարանները: Վերագործարկվել է Մեղրիի ոսկերչական գործարանը, եւ շուտով 150 աշխատատեղին գումարվելու է եւս 50-ը: Արդյունաբերությունն այս տարածքում աստիճանաբար ոտքի է կանգնում:

– Իսկ ի՞նչ է նախատեսվում սահմանային առեւտուրն աշխուժացնելու ուղղությամբ:

– Նախկինում այդ տարածքում գործել է առեւտրի սահմանամերձ շուկա, որն այժմ պատրաստվում ենք վերաբացել. այս հարցը կլուծվի մինչեւ հունիսի 15-ը, ինչը նշանակում է եւս 40 աշխատատեղի ստեղծում: Սահմանային առեւտրի կետ ունենալը պարզապես անհրաժեշտ է, քանի որ չափազանց աննպատակահարմար մի մեխանիզմ է գործում. շատ ապրանքատեսակներ Իրանից մուտք են գործում Մեղրի, հասնում Երեւան, ապա կրկին վերադարձվում Մեղրի եւ վաճառքի հանվում կրկնակի թանկ գնով, քան Երեւանում էր: Այսուհետ, նախատեսում ենք, որ Իրանից Մեղրի մուտք գործելուն պես՝ ապրանքատեսակների որոշակի մասն էժան գնով կվաճառվի մեղրեցիներին:

– Թվարկված միջոցառումների բնույթին ծանոթանալիս պարզ է դառնում այս ծրագրի ենթատեքստը՝ հերքել բոլոր կասկածներն ու ապացուցել հակառակը Մեղրին հանձնելու կամ փոխանակելու վերաբերյալ: Եվ չնայած այդ ապացույցներին՝ որոշ ուժեր համառորեն շարունակում են խոսել Մեղրիից հրաժարվելու մասին:

– Մեղրին ոչ ոք չի պատրաստվում հանձնել: Որպես կառավարության անդամ՝ կարող եմ հավաստել, որ նման խնդիր չկա: Եթե անգամ պատրաստվեին՝ չէին կարողանա, քանի որ Մեղրին ժողովրդինն է: Ընդհակառակը՝ կառավարությունն այդ տարածքում բարենպաստ ու կայուն վիճակ է ստեղծում մարդկանց գործունեության համար՝ կանխելով արտագաղթը: Մենք այս միջոցառումներով Մեղրիում հիմա քաղաքական ծրագիր ենք իրականացնում՝ ամրապնդման ծրագիր:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 27 ՄԱՅԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահ Արկադի Ղուկասյանի դեմ մարտի 22-ին կատարված մահափորձի փաստի առնչությամբ հարուցված քրեական գործը գտնվում է ավարտական փուլում եւ մոտավորապես հունիսի կեսին կհանձնվի դատարան: Այդ մասին հայտարարել է ԼՂՀ գլխավոր դատախազ Մավր Ղուկասյանը՝ մայիսի 27-ին կայացած մամլո ասուլիսի ժամանակ: Նրա ասելով, քննությունը բավականաչափ ապացույցներ է հավաքել Սամվել Բաբայանի դեմ:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ ՍԱՀԱՓՈՐՁ

Քրեական գործը հունիսի կեսին կհանձնվի դատարան

ԼՂՀ նախագահի դեմ մահափորձի փաստի առնչությամբ մեղադրանք է ներկայացվել 16 մարդու: Մավր Ղուկասյանը նշել է, որ քննության ենթակա անձանցից ոմանք պահվում են Ազգային անվտանգության պետվարչության մեկուսարանում՝ նրանց անձնական անվտանգության նկատառումներով:

Գլխավոր դատախազը հերքել է այն տեղեկատվությունը, թե Սամվել Բաբայանի փաստաբանը զուրկ է իր պաշտպանյալի հետ հանդիպելու եւ քրեական գործի նյութերին ծանոթանալու հնարավորությունից: Մավր Ղուկասյանի ասելով, Ս. Բաբայանի կինն այդ առնչությամբ բողոքներ է գրում տարբեր ատյանների ակնհայտորեն կողմնակի անձանց թելադրանքով: «Արդեն 10 օր է մենք չենք կարողանում քննչական միջոցառումներ անցկացնել Սամվել Բաբայանի նկատմամբ այն պատճառով, որ նրա փաստաբան Նիկոլայ Բաղդասարյանը, կոնկրետ իր պաշտպանյալով զբաղվելու փոխարեն, գտնվում է Երեւանում, մամուլի ասուլիսներ է հրավիրում, հանդես գալիս հայտարարություններով եւ այլն», հայտարարել է Մավր Ղուկասյանը:

ՄՆԱՐՔ-ի թղթակցի խնդրանքով մեկնաբանելով Հայաստանի քաղաքական գործիչներից մեկի՝ «Միաբանություն» կուսակցության առաջնորդ Արշավիր Գեղամյանի վերջերս արած հայտարարությունը, որը հանդես է եկել նախազգուշացմամբ ԼՂՀ վարչապետի եւ գլխավոր դատախազի հասցեին եւ կարծում է, թե նրանց գործունեությունը մարտի 22-ի մահափորձի գործի առնչությամբ կարող է «աննկարագրելի» վնաս հասցնել Հայաստանի ղարաբաղյան ծագումով գործարարներին, Մավր Ղուկասյանը հայտարարել է, թե ոչ մի կապ չի տեսնում այստեղ: «Ինչու՞ հատկապես ղարաբաղցի գործարարներին է վտանգ սպառնում, այլ ոչ, ասենք, լենինականցի, ապարանցի կամ սեւանցի: Եւ ինչպիսի՞ լծակներ է պատրաստվում գործարկել Արշավիր Գեղամյանը նրանց վնասելու համար. նա ոչ նախագահ է, ոչ վարչապետ եւ ոչ էլ գլխավոր դատախազ... Ես նման հայտարարություններում քրեական տարր եմ տեսնում եւ ցանկանում եմ Հայաստանի իրավապահ մարմինների ուշադրությունը հրավիրել դրա վրա», նշել է Մավր Ղուկասյանը:

ԼՂՀ գլխավոր դատախազը «զառանցանք» է համարել Հայաստանի լրատվամիջոցներում, մասնավորապես, «Իրավունքում» իր գործունեությանն ու անձին առնչվող հրապարակումները, ինչպես նաեւ այն տեղեկությունները, որոնք բերվում են 1992 թվականին ԼՂՀ ներքին գործերի փոխնախարարի պաշտոնից իր հեռանալու, գլխավոր դատախազի պաշտոնում նշանակվելու, Ստեփանակերտում խոշոր խանութի սեփականատեր լինելու վերաբերյալ նյութերում: «Չգիտեմ ինչու «Իրավունքը» իրեն իրավունք է վերապահում գրելու այն մասին, ինչի վերաբերյալ, ընդհանրապես, պատկերացում չունի», նշել է ԼՂՀ գլխավոր դատախազը: Նա լրագրողներին հրավիրել է այցելել Ստեփանակերտ եւ տեղում պարզել գործերի դրությունը:

Նոր նախարարը նախորդի ծրագրերը կիսատ չի թողնում

Երեկ ՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարար Էդուարդ Մադաթյանն անցկացրեց իր առաջին աշխատանքային խորհրդակցությունը, ուր մասնավորապես անդրադարձավ նախորդ խորհրդակցության հանձնարարականների կատարման ընթացքին: Նախարարի հավաստմամբ, բոլոր այն աշխատանքները, ծրագրերն ու մոտեցումները, որոնք մշակվել ու գործել են մինչ այսօր, ունենալու են իրենց շարունակությունը:

Նախարարն անդրադարձավ նաեւ աշխատանքային մի քանի ընթացիկ հարցերի՝ առանձնացնելով տրանսպորտով անվճար երթեւեկելու արտոնությունների մասին օրենքի նախագծի քննարկումը, որը նախապատրաստվում է ԱԺ-ում, հանդիպումը նաեւ OTE ընկերության, Արմենտելի ղեկավարության, նախարարության համակարգի ՊՓԲԸ-ների տնօրենների հետ:

Հանձնարարվեց ներկայացնել առաջարկություն, բնակավայրերում առկա հեռահաղորդակցության որակը խոչընդոտող պատճառները վերացնելուն ուղղված աշխատանքների ծրագիր: Հանձնարարվեց պատրաստել 10 գործարար ծրագիր՝ Լոնդոնում կազմակերպվելիք «Հայաստանը 21-րդ դարում» համաժողովի համար:

ՀՀ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԵՎ ԿԱՊԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Խաղային բիզնեսը կենտրոնացված է Երեւանում

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 2000 թ. մայիսի 18-ի դրությամբ ՀՀ տարածքում կա լիցենզավորված 15 խաղատուն, 22 վիճակախաղ եւ 67 շահումով խաղասրահ: Ըստ ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության հրապարակած տվյալների, խաղային բիզնեսի լիցենզավորված բոլոր օբյեկտները տեղակայված են Երեւանում, բացառությամբ մեկ խաղասրահից, որը գտնվում է Գյումրիում:

Նույն աղբյուրի համաձայն, մայիսի 15-ի դրությամբ խաղատների եւ շահումով խաղերի լիցենզավորումից պետբյուջե է մուտքագրվել 24,6 մլն. դրամ:

ՏԱՐԵՐՔ

Արմավիրի Գեսաշեն գյուղում մի ամբողջ ընտանիք դարձավ կայծակի զոհ

Սկիզբը էջ 1

Ի՞նչ է իրականում տեղի ունեցել դեպքի գիշերը

Հարեւանների ու հարազատների հետ զրույցում, նաեւ այցելելով դեպքի վայր, տեղեկացանք, որ կայծակի ուժեղ պայթյունից վնասվել են ոչ միայն Թադեւոսյանների բնակարանի ապակիները, այլեւ դիմացի հարեւանինը, կոտրվել է մոտակա ծառի ճյուղն ու վնասվել է երկաթյա դարպասը՝ գնդաձեւ տարօրինակ բացվածքով: Թադեւոսյանների ընտանիքը գյուղի սոցիալապես անապահով ընտանիքներից է: Հարազատները պատմեցին, որ բժիշկները հավաստիացրել են, թե ամեն ինչ կանեն մոր կյանքը փրկելու համար, որը, եթե կենդանի մնա, ամենայն հավանականությամբ, կզրկվի լավագույնս իր մեկ ոտքից, չի բացառվում, որ հայրն էլ անդամալույծ դառնա: Ընտանիքում մահացած երեխայից բացի կան երկու դպրոցահասակ երեխաներ, որոնք բարեբախտաբար չեն տուժել:

Ընտանիքի հարազատները հնարավորինս ամեն ինչ անում են հոգալու երեխայի թաղման, մյուսների հիվանդանոցի ծախսերը, դպրոցի աշակերտությունն է որոշ գումարներ հավաքել: Համայնքը եւս, գյուղապետ Գառնիկ Աբգարյանի խոսքերով, իր հնարավորությունների սահմաններում կփորձի օգնել դժբախտ ընտանիքին: Նույնիմաստ կարգադրություններ է արել մարզպետը: Այդ ամենն, իհարկե,– հուսադրող է, եթե չլիներ մի մեծ բայց...

Ստացվում է, որ ԱԺ յուրաքանչյուր պատգամավորի փռշտոցը ավելի կարեւոր իրադարձություն է, քան կայծակնահար ընտանիքի դե՞պքը

Որեւէ այլ երկրում, նման բացառիկ դեպքերի մասին առաջինն իմանում են համապատասխան ծառայությունները, կատարում օպերատիվ ուսումնասիրություններ, տալիս մասնագիտական գնահատականներ, տարածում համապատասխան տեղեկատվություն, տեղի ունեցածը մեծադիր լուսանկարներով դառնում է օրվա մամուլի ու հեռուստատեսության կարեւոր լուրերից մեկը, եթե ոչ՝ ամենակարեւորը: Մինչդեռ, ավելի մանրամասն տեղեկատվության համար ՀՀ արտակարգ իրավիճակների վարչություն դիմելով, զարմանալիորեն պարզեցինք, որ այդ դեպքից տեղյակ չեն ոչ միայն վարչության բաժինների պետերը, վարչության պետի տեղակալը, այլեւ՝ օպերատիվ բաժնի պետը, որը խոստացավ ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ստանալուն պես զանգել խմբագրություն: Մեկ ժամ անց ինքս զանգեցի, եւ բաժնի պետ պրն Սամվելյանը զարմանալիորեն փոխված, խիստ տոնով մեզ հանդիմանեց, թե ինչո՞ւ առաջինը չենք զանգել լրատվական բաժին: Նշված բաժնի պետ Նիկոլայ Գրիգորյանի հետ զրույցում էլ այնպիսի տպավորություն ստեղծվեց, կարծես թե հանցանք ենք կատարում՝ իմանալու հավելյալ մանրամասներ: Խոսակցությունից ստացված տպավորությունն այնպիսին էր, թե եղածը հերթական արտակարգ դեպք է, որի մասին, ի դեպ, մեկ-երկու նախադասությամբ տեղեկատվություն է հաղորդել «Արտակարգ ալիքն» ու դրանով էլ՝ հարցը փակվել: Առավել մեծ էր Ն. Գրիգորյանի զարմանքը, երբ հարցրեցինք մասնագիտական եզրակացության մասին: Այնուամենայնիվ ստացվեց հետեւյալ տեղեկատվությունը. «Հայաստանի տարածքին հատուկ են կայծակները: Կովկասում ամենաշատը այստեղ են լինում կայծակներ, դրանցից յուրաքանչյուր տարի լինում է մեկ-երկու մահվան դեպք: Պատճառը, թերեւս, բացատրվում է տարածքի երկրաբանական կառուցվածքով, մետաղների մեծ քանակությամբ: Գեսաշենի դեպքը այս տարի առաջինն էր»: Մեր այն հարցին, թե դեպքից անցել է 5–6 օր, ինչո՞ւ չկա ամփոփ, մասնագիտական տեղեկատվություն, Ն. Գրիգորյանը նորից զարմացավ: Նրա զարմանքը խոսքերով կարելի է վերարտադրել մոտավորապես այսպես. ի՞նչ մի մեծ բան է եղել, որ ամբողջ հանրապետությունով մեկ լուրը տարածեինք, առավելեւս մասնագետներ ուղարկեինք տեղում ուսումնասիրելու դեպքն ու ամփոփ տեղեկատվություն պատրաստելու կայծակների, նրանց հաճախականության, մահվան դեպքերի, ընդհանրապես, վիճակագրության մասին: «Մենք դեռ չենք հասել այդպիսի զարգացածության աստիճանի», անկեղծորեն խոստովանեց պրն Գրիգորյանը, սակայն, ընդառաջ գնալով մեր խնդրանքին, խոստացավ երկու օրից ներկայացնել հավելյալ տեղեկատվություն:

Վարկածներն ավելի շատ խոսում են հազվագյուտ տեսակի գնդաձեւ կայծակի մասին

Հույսներս չդնելով արտակարգ իրավիճակների վարչության «օպերատիվ» աշխատանքի վրա, փորձեցինք հանրագիտարանից ու մասնագիտական գրականությունից, նաեւ ինտերնետից պարզել, թե ի՞նչ է կայծակը, նրա տեսակներն ու վտանգները: Նախ նշենք, որ թե՛ Թադեւոսյանների հարեւանների պատմածներից, թե՛ բակում մնացած հետքերից այնպիսի տպավորություն է ստեղծվում, որ տվյալ դեպքում խոսքը գնդաձեւ կայծակի մասին է: Հարազատներից մեկի վկայությամբ, հիվանդանոցում ընտանիքի հայրը պատմել է, թե իրենք սկզբում տեսել են մի հրե գունդ ու դրա տեսքից հիացած երեխան վազել է գնդին ընդառաջ: Այդ ենթադրությունը ավելի ուժեղ է դառնում, երբ տեղեկանում ենք, որ Արարատյան դաշտավայրի այդ կողմերում գնդաձեւ կայծակ տեսնողները շատ են: Գյուղացիներից մեկը պատմեց, թե ինչպե՞ս է մի հրե գունդ մտել իր բնակարանն ու լուսամուտով դուրս եկել: Գյուղացիներից շատերն են տեսել սահմանային հողերում գտնվող ուռենին, որը տարիներ առաջ կայծակնահար է եղել, ավելի շուտ, գնդի ձեւով մոխրացել է ծառի հաստ բնի մի հատվածը միայն, եւ ծառի մեջ բացվել է մի մեծ անցք:

Ինտերնետից վերցված նյութերի համաձայն, գնդաձեւ կայծակները յուրօրինակ են ոչ միայն իրենց անսովոր փայլատակմամբ, այլեւ մարդկանց վրա թողած էմոցիոնալ ուժեղ ազդեցությամբ: Դրանց հաճախ անվանում են տեսողական խաբկանք, հաճախ էլ շփոթում են թռչող ափսեների հետ, քանի որ հրե գնդի տեսքով կայծակը կարող է անշարժ կախվել օդում, սրընթաց թռչել կամայական ուղղությամբ, ձայներ արձակել: Այդ տիպի կայծակների առաջանալու պայմաններից մեկը անկասկած մի քանի հազար վոլտ լարման տակ գտնվող լարերն են: Մասնագետների կարծիքով գնդաձեւ կայծակը կարող է նաեւ պայթել: Մինչ այժմ աշխարհում մարդկային զոհերի ընդամենը հինգ դեպք է գրանցվել:

Այս ամենից հետո մեզ մնում է, առաջին հայացքից սուբյեկտիվ, եզրակացություն անել. խիստ քաղաքականացված մեր մթնոլորտում վերոհիշյալ դեպքն ու նմանատիպ դեպքերը, որոնցից ապահովագրված չէ եւ ոչ ոք, կարող են համարվել ոչ էական եւ անկարեւոր: Մեզանում ստացվում է այնպես, որ ԱԺ պատգամավորների խմբից-խումբ տեղաշարժերն ու պատգամավորների «փռշտոցները» հաճախ ավելի կարեւոր իրադարձություն կարող են համարվել, քան մի ողջ ընտանիքի ողբերգության պատճառ դարձած դեպքը: Ժամանակը չէ՞, արդյոք, մայրաքաղաքային կուլիսային գզվռտոցից ու ներքաղաքական խժդժություններից լրագրողներս շուռ գանք դեպի ժողովուրդն ու փորձենք ինչ-որ չափով ծառայել նրան՝ դառնալով իսկապես զանգվածային լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 10 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԱԺ-ն սկսեց 2000 թ. պետբյուջեի վերաձեւումը

Տվե՛ք մեզ բնակարաններ, բայց ամենից առաջ՝ աշխատատեղ

Անդրանիկ Մարգարյանի վարչապետության օրոք առաջին նախագիծը, որ ԱԺ-ին ներկայացրեց ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը՝ ՀՀ 2000 թ. պետբյուջեի մասին օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին է: Լեւոն Բարխուդարյանը եւ նրա տեղակալ Պավել Սաֆարյանն խստառ բացառեցին սեկվեստր (կրճատում) որակումը՝ պնդելով, թե սա ընդամենը բյուջեում դեֆիցիտի մեծացում է հայտնի աղբյուրի հաշվին, իսկ այդ հայտնի աղբյուրը սեփականաշնորհումից գոյացած 53 մլն դոլար է՝ Արմենտելի, կոնյակի գործարանի, հյուրանոցների... վաճառքից առաջացած միջոցները: Ըստ այս նախագծի՝ բյուջեի դեֆիցիտը 50,6 մլրդ դրամից աճելու է մինչեւ 64,4 մլրդ դրամ: Պետբյուջեի դեֆիցիտի ֆինանսավորման աղբյուր այսուհետ կծառայի 14,7 մլրդ դրամը՝ պետական ձեռնարկությունների սեփականաշնորհումից առաջացած գումարից: Ե՛վ խորհրդարանը, ե՛ւ ֆինանսների ու էկոնոմիկայի նախարարությունը հավաստեցին, թե Համաշխարհային բանկի հետ մանրամասն քննարկվել է այդ միջոցներից օգտվելու նպատակահարմարությունն ու կարգը: Արտաքուստ գումարներն ուղղվում են դեպի հայաստանյան ամենախոցելի ոլորտը՝ սոցիալական, աղետի գոտում բնակշինարարություն, դպրոցների հիմնանորոգում, ճանապարհների վերանորոգում, ջրամատակարարում, օպերայի շենքի նորոգում եւ ապա՝ մարզային բյուջեների պակասուրդների համահարթեցում, այսինքն՝ պետական լրավճարների հատկացում:

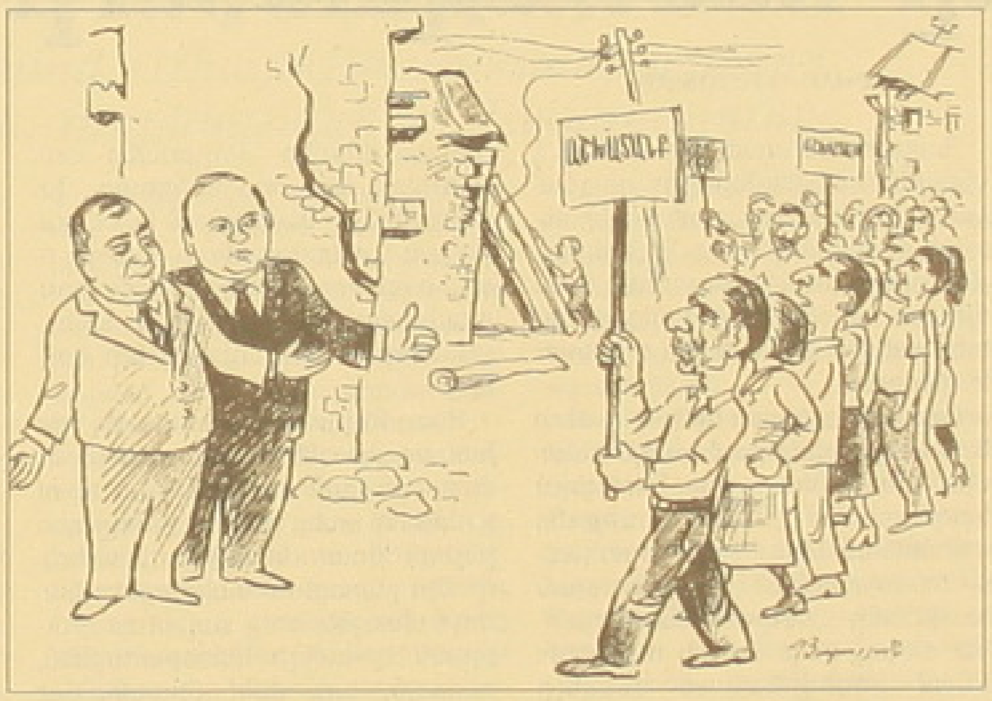

Պավել Սաֆարյանը պարզաբանեց, որ դպրոցների հիմնանորոգմանը հատկացվելու է 2 մլն դոլար, կամ 1 մլրդ 27 մլն դրամ, հիմնանորոգման ենթակա են այսպես կոչված տիպային դպրոցները, ուր սովորում են 700-750 աշակերտ եւ ապահովված է նվազագույնը 80 տոկոս ծանրաբեռնվածություն: Սահմանամերձ եւ լեռնային շրջանների դպրոցները, որոնք նախատեսված են շատ ավելի փոքրաթիվ աշակերտների համար, կնորոգվեն, եթե դրանք գտնվում են բնակավայրից մոտ 5 կմ հեռու տարածքում: Աղետի գոտու բնակշինարարությանը հատկացվում է 5 մլրդ 872 մլն դրամ: Այստեղ է, որ ծագում են մի շարք հարցականներ: Պետությունը նախատեսում է աղետի գոտում բոլորին բնակարաններով ապահովելու ծրագիրն ի կատար ածել տարբեր ուղիներով. ա) բնակարանների գնում հեռացող քաղաքացիներից եւ դրանց հատկացում մնացողներին: Սա ամերիկյան ծրագիր է, որ պետք է իրականացվի սահմանափակ շրջանակներում եւ դրա համար նախատեսվել է 1,5 մլն դոլար: բ) Առկա բնակշենքերի հիմնանորոգում, որն, անշուշտ, ազնիվ գաղափար է, բայց, ըստ Պավել Սաֆարյանի՝ մեկ բնակարանի ամրացման համար կծախսվի մինչեւ 7 հազար դոլար: Գյումրիում եւ Վանաձորում կա ամրացման կարոտ 300 շենք: Պավել Սաֆարյանի համոզմամբ, այս շենքերն ավելի շուտ ճարտարապետական արժեք ունեն, քան բնակարանային: 7 հազար դոլարը արդի Հայաստանում լուրջ գումար է, այդ գումարով ոչ թե աղետի գոտում, այլեւ Երեւանում կարելի է գնել երկուսենյականոց բնակարան, իսկ ծայրամասերում մինչեւ 4 սենյակ՝ վերանորոգված, նկուղով եւ այլ ենթակառույցներով: գ) Վարկերի տրամադրում քաղաքացիներին, որպեսզի նրանք անձամբ կառուցեն իրենց տունը: Կառավարությունը 3 մլն դրամի չափ վարկ է հատկացնելու աղետի գոտու բնակիչներին 25 տարի ժամկետով, դա այն պարագայում, երբ, ըստ Պավել Սաֆարյանի, մեկ բնակարանի կառուցումը 15 հազար դոլար է:

Հայաստանյան ճանապարհների բարեկարգմանը կհատկացվի 4 մլրդ 177 մլն դրամ, այն պարագայում, երբ մեր մայրուղիների տարեկան նորոգման համար անհրաժեշտ է 16 մլրդ դրամ: 85 մլն դրամ կտրվի մեր արվեստի կաճառի, օպերայի շենքի տանիքի վերանորոգմանը, 793 մլն դրամ՝ Դավիթաշենի կամրջին: Որպես ավետիս երեւանցիներին հայտնենք, որ սեփականաշնորհման միջոցների հաշվին կավարտվեն Աջափնյակի եւ Քոչար-Վաղարշյան հատվածում գտնվող երկու կիսակառույց շենքերը: Վթարային շենքերի վերանորոգմանը կհատկացվի 277 մլն դրամ:

Անարդյունավետ ծախսեր կամ կարկատանային մոտեցում

Արշակ Սադոյանը նման եղանակով սոցիալական ճգնաժամը կասեցնելը համարեց կարկատանային մոտեցում, որը ենթադրում է անարդյունավետ ծախսեր: **«Ազգը»** դիմեց «Միասնության» պատգամավոր Հերմինե Նաղդալյանին կարեւոր մի հարցով՝ որքանո՞վ է նպատակահարմար սեփականաշնորհումից այդքան դժվար ձեռք բերված գումարները՝ շուրջ 26 մլն դոլար ներդնել կապիտալ ծախսերի ոլորտում, շրջանցելով տնտեսության իրական հատվածը՝ արտադրությունը, այսինքն՝ աշխատատեղերի ստեղծումը: Ի վերջո, եթե դուք անգամ մարդուն անվճար ապահովում եք բնակարանով, դա բնավ չի նշանակում, որ եթե նա շարունակի մնալ գործազուրկ, առանց նպաստի եւ կենսաթոշակի, ապա չի վաճառի իրական արժեքից բազմապատիկ նվազ գնով ստացած տունը եւ չի բռնի արտագաղթի ճանապարհը: Իսկ եթե հայաստանցիներին ապահովենք աշխատանքով, ապա իրենք ոչ միայն իրենց տունը կկառուցեն, այլեւ՝ մերձավորի: Հերմինե Նաղդալյանը նշեց. «Մեր կառավարությունն այնքան անկեղծ է, որ խոստովանում է, սրանք են իր ունեցած ծրագրերը: Ուստի այս ծրագրերն է քննարկել Համաշխարհային բանկի հետ: Ես չեմ կարող ասել, եթե մենք ՀԲ-ին ներկայացնեինք տնտեսության իրական սեկտորի, աշխատատեղերի ստեղծմանն ուղղված ծրագրեր, ապա նրանք ինչպես կգնահատեին: Համաձայն եմ, որ առանց աշխատատեղերի ապահովման եւ տնտեսության զարգացման անհնար է լուծել սոցիալական հիմնախնդիրը»: Պատգամավորը համաձայնեց նաեւ մեր երկրորդ պնդմանը, որ այս մոտեցմամբ՝ տարբեր սողանցքեր են բացվում գումարներ յուրացնելու համար: Այսպես՝ մեկ բնակարանի ամրացման համար նախատեսվում է 7 հազար դոլար, իրականում ծախսվում է 4-5-ը, իսկ հավելագրումների հաշվին ուռճանում է կոռուպցիայի եւ քրեական դաշտը: Պավել Սաֆարյանը մեր նույն հարցին պատասխանեց փիլիսոփայորեն՝ այդ հաշվարկները իրենք չեն կատարել, այլ քաղաքաշինության նախարարության մասնագետները: Ինչ վերաբերում է տնտեսության պետական ֆինանսավորմանը եւ աշխատատեղեր ստեղծելուն, ապա կառավարությունը գրում է ծրագրեր, եւ սեփականաշնորհման միջոցների գանձանակում դեռեւս կան գումարներ այդ հարցը եւս լուծելու:

Հուսադրող է, եթե չլիներ մի հանգամանք. Հայաստանն ունի արդեն 10-րդ վարչապետը եւ 11-րդ կառավարությունը, այդ կառավարության թե՛ մնայուն, թե՛ փոփոխվող նախարարները ամեն բյուջետային տարվա թե՛ սկզբում, թե՛ մեջտեղում, եւ թե՛ վերջում հայտարարում են, որ իրենք ծրագրեր են գրում աշխատատեղեր ստեղծելու համար, բայց կառավարությունները գնում են, իսկ աշխատատեղեր այդպես էլ չեն ստեղծվում: Իսկ սեփականաշնորհումից գոյացող միջոցները վերածվել են փոքրիկ առվակների: Հերմինե Նաղդալյանը պարզաբանեց, թե կառավարությունն իրենց ոգեւորում է գալիքի պայծառ հեռանկարով՝ մինչեւ տարեվերջ ակնկալում են 130 մլն դոլար հայթայթել մասնավորեցման միջոցով, սակայն մասնավորեցման վերջին երկու տարիների վիճակագրությունը վկայում է, որ մասնավորեցման ենթակա չորս օբյեկտից երկուսն է վաճառվում՝ հաճախ մեկնարկայինից էլ ցածր գնով: Տնտեսական անբարվոք վիճակում գտնվող պետությունն իր գույքով գայթակղիչ չէ ո՛չ ներքին, ո՛չ արտաքին ներդնողի համար:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Խորհրդարանի լուծարումը՝ ճգնաժամի հաղթահարման բանալի

Գտնում է սոցիալիստական ուժերի «Արդարություն» դաշինքը

Երեկ Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության գրասենյակում հրավիրվել էր սոցիալիստական ուժերի «Արդարություն» դաշինքի մամուլի ասուլիսը: Դաշինքի անդամ կուսակցությունները (ՀԴԿ, ՍԴ հնչակյան եւ «Կոմունիստների միություն») ընդունել են համատեղ հայտարարություն, որում, մասնավորապես, ասված է, թե «հանրապետության առջեւ ծառացած հրատապ խնդիրների լուծումն ակնհայտորեն հետաձգվում է»՝ փոխարենը «ներիշխանական խարդավանքների եւ իրավիճակային լուծումների միջոցով ապարդյուն փորձեր են արվում երկրում տեւական կայունություն եւ առաջընթաց ապահովել»:

Համոզված, որ նման կարգի խուսանավումներն արդյունք տալ չեն կարող, փաստելով, թե «կառավարության ձեւավորման ընտրված եղանակն արատավոր է», ԱԺ-ում փաստացի տրոհվել է ընտրությունների արդյունքում ձեւավորված քաղաքական մեծամասնությունը, ՀԴԿ նախագահ Արամ Սարգսյանը հրամայական անհրաժեշտություն համարեց ԱԺ-ի լուծարումը եւ համամասնական ընտրակարգով նոր խորհրդարանական ընտրությունների անցկացումը: Ըստ Արամ Սարգսյանի՝ միայն այդ կերպ կարելի կլինի մաքրել երկրի քաղաքական դաշտը, բացառել «կասկածելի հեղինակությունների խորհրդարան եւ այնտեղից՝ կառավարություն թափանցելը»:

«Արդարություն» դաշինքի կուսակցությունները գտնում են, որ մինչեւ նոր խորհրդարանական ընտրությունները եւ դրանց արդյունքներով ժողովրդի վստահությունը վայելող նոր կառավարության ձեւավորումը ՀՀ նախագահը, ներկայիս ԱԺ-ն եւ կառավարությունը «պետք է կազմեն հակաճգնաժամային հրատապ ծրագիր քաղաքական այն ուժերի մասնակցությամբ, ովքեր օրվա խնդիրների եւ այդ ծրագրի իրականացման հարցում ունեն մոտեցումների ընդհանրություններ եւ դրանք իրագործելու պատրաստակամություն, կարողություն եւ պատասխանատվություն»:

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Արամ Սարգսյանն անդրադարձավ նաեւ ներկա պահին հասարակությանը հուզող մի շարք հարցերի, այդ թվում «տարածքային փոխանակումների» խնդրին: Կտրականապես եւ անվերապահորեն մերժելով նման կարգի «անգամ որեւէ խոսակցություն», ՀԴԿ նախագահն ավելի հեռուն գնաց՝ վճռականորեն հակադրվելով «Մեղրու ենթաշրջանը Թուրքիայի, Իրանի, Ադրբեջանի եւ Հայաստանի համար ազատ առեւտրի գոտի հայտարարելու մասին» որոշ շրջանակների նկրտումներին, բացահայտորեն ծաղրելով դրա դիմաց «3 մլրդ դոլար ստանալու» պատրանքները: Այս առումով Արամ Սարգսյանն առաջին անգամ հրապարակավ հակադրվեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի վարած արտաքին քաղաքականության որոշ դրսեւորումներին, մասնավորապես, Ստամբուլում նրա առաջ քաշած տարածաշրջանային անվտանգության համակարգ ձեւավորելու գաղափարին, որն, ըստ իրեն, նույնիսկ չի արծարծվել, երբ ինքը ՀՀ նախագահի արտաքին հարցերի գծով խորհրդականն էր: Արամ Սարգսյանը գտնում էր, թե դա հակասում է մեր գլխավոր ռազմավարական դաշնակցի՝ Ռուսաստանի շահերին, որի հետ «մեր հարաբերությունները մենք պետք է զարգացնենք որքան հնարավոր է, իսկ մյուսների հետ՝ այնքանով, որքանով դրանք չեն հակասում հայ-ռուսական հարաբերություններին»:

ՀԴԿ ղեկավարը խանդավառված չէր «Ռուսաստան-Բելառուս» միությանը Հայաստանի անդամակցության գաղափարով, ակնհայտորեն հասկացնելով, թե պետք է սպասել՝ տեսնելու համար այդ «միության» հեռանկարները եւ մանավանդ Արցախի խնդրի վրա նման անդամակցության ազդեցությունը: Այնուամենայնիվ, չնայած նախագահի հետ էական տարաձայնություններին, Արամ Սարգսյանը միանշանակ հայտարարեց, որ դրանք այնպիսին չեն, որպեսզի դեմոկրատները եւ «Արդարություն» դաշինքը պահանջեն Ռոբերտ Քոչարյանի հրաժարականը:

ՍԱՓԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

Թոշակառուների օրացույցում դեռ ձմեռ է

Մայիսի վերջին եռօրյակը եւս իրենց հասանելիք այնքան ուշացած գումարների սպասումով սկսեցին գյումրեցի թոշակառուները: Թեեւ օրացույցով գարունն ավարտվում է, սակայն նրանք վերջին անգամ թոշակ ստացել են փետրվար ամսվա դիմաց, այն էլ՝ արդեն չեն հիշում, թե երբ: Խոստում է եղել, որ այս շաբաթ վերջապես ֆինանսավորում կլինի, իհարկե՝ միայն մարտ ամսվա համար... Վերջին շրջանում քաղաքում ու մարզում խնդրի առնչությամբ բավականին հանգամանալից ուսումնասիրություններ է կատարել հանրապետական կենսաթոշակային հիմնադրամի ներկայացուցիչը, հարցը քննվել է նաեւ մարզային խորհրդի նիստում: Նշվում է, որ տեղի ապահովադիրները չեն ապահովում համապատասխան չափով մուծումներ եւ մեծ պարտքեր ունեն հիմնադրամին: Մինչդեռ նրանց մի մասը պարզապես չգործող ձեռնարկություններ են կամ մի կերպ իրենց գոյությունն են պահպանում: Սխալ հաշվարկված հնարավորությունների եւ ոչ գործուն համակարգի պատճառով տուժում են այդ ամենի հետ ոչ մի առնչություն չունեցող, տասնամյակների աշխատանք ու վաստակ ունեցող տարեց մարդիկ, որոնք մշտապես հայտնվում են անել վիճակի մեջ... Ի դեպ, գյումրեցի թոշակառուները հիշում են, որ իրենք ժամանակին թոշակ սկսել էին ստանալ միայն Ռոբերտ Քոչարյանի, մեկ էլ՝ Վազգեն Սարգսյանի վարչապետության օրոք:

Քաղաքի նպաստառու ընտանիքներին եւս մինչեւ այժմ տրվել է միայն փետրվար ամսվա նպաստը:

Սնունդ՝ աշխատանքի դիմաց

Գրեթե կաթվածահար տնտեսություն եւ գործազուրկների հոծ բանակ ունեցող Գյումրիում անցած տարիներին շատ է խոսվել արդյունաբերությունն աշխուժացնելու, նոր աշխատատեղեր բացելու մասին, բայց վերջին հաշվով էական ոչինչ չի արվել: Մինչդեռ կորսված ու չվերադարձված ամեն մի աշխատատեղի ետեւում մի ամբողջ ընտանիք է, որ ուզի թե չուզի՝ պետք է ապրի նախ եւ առաջ հացիվ: Քաղաքի թվով 177 գործազուրկ եւ կարիքավոր բնակիչներին, թեկուզ ժամանակավոր, զբաղվածությամբ ապահովել է ՄԱԿ-ի «Համաշխարհային պարենի ծրագիր» կազմակերպությունը՝ ընդգրկելով քաղաքի համար օգտակար տարբեր աշխատանքներում: Նրանց ուժերով իրականացվում են կանաչ գոտիների, այլ տարածքների ու օբյեկտների մաքրման, բարեկարգման, նորոգման եւ ուրիշ նման աշխատանքներ: Կատարված ու կատարվող գործերի թվում են քաղաքային կենտրոնական զբոսայգու նորոգումն ու բարեկարգումը, ծառատունկը, ինչպես այստեղ (մոտ 2000 ծառ), այնպես էլ պատանի բնասերների կայանում, «Մուշ-2» թաղամասին կից հողատարածքների ոռոգման ջրագծի նորոգումը, վերանորոգման աշխատանքները «Արագած» մարզամշակութային կենտրոնում եւ այլն: Իսկ վարձատրությունը կատարվում է սննդամթերքով, յուրաքանչյուրին օրական 2 կգ ալյուր, 300 գրամ բուսական յուղ եւ 50 գրամ շաքարավազ հաշվարկով:

«Սնունդ աշխատանքի դիմաց» ծրագիրը Գյումրիում իրականացվում է երկրորդ անգամ: Այս անգամ նախատեսված է ավարտել հունիսի վերջին:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Գյումրի

ԱԶԳ

հայացք սփյուռքից

ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ

Նախագահությունը՝ հարձակումների թիրախ

ԵՐՎԱՆԴ ԱԶԱՏՅԱՆ

Ոչ, խոսքը Քլինթոնի նախագահության մասին չէ, որն արդեն փրկված է շնորհիվ Մ. Նահանգների հզոր տնտեսության: Մեր մտահոգության առարկան Հայաստանի նախագահությունն է, որը հարձակումների է ենթարկվում թույլ տնտեսության հետեւանքով:

Հայաստանի տնտեսական անկումը հոկտեմբերի 27-ի կոտորածով չսկսվեց, չնայած դրանով ավելի սրվեց եւ ցարդ շարունակում է գլորվել ցած:

Հաջողությունները պաշտպաններ եւ կնքահայրեր են ծնում: Ձախողումները՝ քավության նոխազներ:

Հայաստանի բնակչությունն ահավոր չափերով նոսրանում է: Մարդիկ իրենց ոտքերով են քվեարկում՝ լքում-հեռանում են հայրենիքից, որն խուճապին, սնուցում: Եվ Ռոբերտ Քոչարյանին մեղադրում ամեն ինչում՝ տնտեսական անկման, խորհրդարանական սպանդի, Մեղրին «վաճառելու» եւ մի շարք այլ իրական եւ մտացածին զանցանքների մեջ: Իսկ այդ ամենի սրբագրումը նրանք տեսնում են նախագահի հրաժարականի մեջ:

Մեկընդմիշտ պետք է ձերբազատվել այն թյուր մտածելակերպից, որ որեւէ մի երկրի նախագահի հրաժարականը կարող է փրկել կացությունը եւ բարելավել այդ երկրի տնտեսությունը: Եթե երբեւէ այդ հրաժարականը կարող է մի բան անել, դա անկայունության խորացումն է, որն էլ իր հերթին առավել կխորտակի տնտեսությունը: Հենց սովորություն դարձրենք յուրաքանչյուր նախագահի...

...ների ետեւում կանգնողները դեռ չեն բացահայտվել եւ գուցե երբեք չբացահայտվեն: Բայց ովքեր դիտել են CNN հեռուստակայանի «Սառը պատերազմը» վերնագրով դաժանորեն իրական կինոսերիալը, շատ վառ երեւակայության կարիք չունեն պատկերացնելու, թե ինչեր կարող են անել գերտերությունները երրորդ աշխարհի փոքր պետությունների հետ՝ տեղական բնույթի ճգնաժամեր մոգոնելով: Եվ ո՞վ կարող է այսօր երաշխավորել, որ այդ դավադրությունները առհավետ վերացել են եւ գործի չեն դրվելու ամեն անգամ, երբ այդ փոքր երկրներից մեկը հանդգնի ցուցաբերել տարածքային հավակնություններ կամ սպառնա սասանել գերտերությունների կամ նրանց ուժեղ հարեւանների նավթային շահերը:

...ապացուցեց, որ նաեւ հարգված պետական գործիչ է: Բայց երբ ցանկացած մարդու այդ լավ հատկանիշները սկսում են ծառայել ոչ թե երկրին, այլ իր անձնական շահերին, ապա մտահոգության լուրջ հիմքեր կարող են լինել: Երբ դիվանագետը ձեռնամուխ է լինում անկախ գործարարական աշխատանքների, երբ Մոսկվա է մեկնում առանց իր կառավարության լիազորությունն ստանալու (ըստ երեւույթին պարզելու նախագահական պաշտոնի իր հնարավորությունները), անգամ առանց նախարարի գիտության, եւ երբ Լոնդոնում նա ընդունում է երկրապահների մի պատվիրակության, որի առաքելությունը գաղտնիք չէր, ցանկացած երկրի ցանկացած խելամիտ նախագահ նույն ձեւով կվարվեր,

...ճիշտ ուղի էր ընտրել, բայց Հայաստանի թշնամիները հարվածեցին եւ հաշմեցին կառավարությունը: Միայն Քոչարյանը կարողացավ երկիրը դուրս բերել փոսից, եւ դրա համար նա արժանի է ամենայն վստահության եւ պատվի:

Մենք կարող ենք ցանկացած պատճառով սիրել կամ ատել նախագահին: Կարող ենք նաեւ մեծացնել նրա սխալները՝ արդարացնելու համար մեր ատելությունը կամ վերապահությունը նրա հանդեպ: Վերջինիս դեպքում մենք երկիրն ավելի հուսահատության կառաջնորդենք: Եթե երկու հակադիր կողմերից այս պաշտոնանձգությունը շարունակվի, ապա հաջորդ քայլը լինելու է խորհրդարանի լուծարումը, որն էլ իր հերթին քաղաքականին գումարելու է նաեւ

...իրենք են կառուցել եւ պաշտպանել սերունդների արյունով, քրտինքով նաեւ արցունքով: Անձնական, անհատական հողի վրա ոչ ոք իրավունք չունի մեղադրելու որեւէ քաղաքացու, որն այսօր արտագաղթում է երկրում տնտեսական ծանր իրականությունը ճաշակելուց հետո: Մեր մտահոգությունը, սակայն, խմբակային, զանգվածային հողի վրա է, քանի որ չափազանց դառը մի փորձության ենք ականատես լինում: Սերունդների երազած ազատ ու անկախ Հայաստանն այսօր դատարկվում է այնպիսի մասշտաբներով, որ, թվում է, վերջ չկա «հեղեղին»:

Գոյատեւելու համար ցանկացած երկիր կարիք ունի ուժեղ տնտեսության, իսկ ուժեղ տնտեսությունը՝ կայունության: Իսկ ի՞նչ ենք անում մենք հայերս, կայունություն ձեռք բերելու համար: Գործնականում ոչինչ: Մենք ավելի շատ նպաստում ենք խուճապին, որն արդեն ավերածություններ է գործում երկրում: Քաղաքական խմբավորումները, առաջնորդներն ու կուսակցությունները ներսից եւ դրսից նպաստում են այդ...

...հի պաշտոնեության ժամկետը չլրացած բռնի հրաժարականը, մենք երկրում կսերմանենք սոցիալական անկարգություն: Տեր-Պետրոսյանի հրաժարեցումը փրկե՞ց Հայաստանի տնտեսությունը, թե՞ էլ ավելի վատթարացրեց:

Չենք կարող առավել վարդագույն մի հեռանկար ակնկալել «ներկայացման» կրկնությունից, որը մեզ ընդմիշտ կպարտադրի խրված մնալ հասակում:

Հոկտեմբերի 27-ի սպանդը նպատակ ուներ տապալել ուժեղ կառավարությունը, ապակայունացնել երկիրը եւ նույնիսկ հրահրել քաղաքացիական պատերազմ: Բայց հիմնականում նախագահ Քոչարյանի խորաթափանց եւ շրջահայաց քաղաքականության շնորհիվ աղետը կանխվեց, եւ սահմանադրորեն ընտրված կառավարությունը գոյատեւեց:

Այսուս թյուր մտածելակերպը, որից պետք է ազատվենք, ամեն ինչ նախագահից ակնկալել եւ ամեն ինչում նրան մեղադրելն է:

Հոկտեմբերի 27-ի իրադարձություն-...

Հայաստանն այսօր ճնշումների է ենթարկվում մեղմելու իր ռազմական հաղթանակը քաղաքականի վերածելու վճռականությունը, իսկ հայերս զբաղված ենք շարունակ մեկս մյուսին մատնացույց անելով որպես ստեղծված վիճակի գլխավոր մեղավորի:

Ռազմավարական գլոբալ ուժերի եւ նրանց փոխադարձ կապերի մասին ընդհանուր պատկերացում կազմելու մեր անկարողությունը սահմանափակում է մեր տեսադաշտը եւ ստիպում մեզ զզվելիության աստիճանի անօգուտ մեղադրանքներ տեղալ մեկս մյուսի հասցեին: Նման հոգեվիճակում գտնվելը պատճառ դարձավ, որ Լոնդոնում ՀՀ հայտնի դեսպանի հրաժարեցումը յուղ լցնի հակաքոչարյանական ճամբարի ճրագին՝ անտեսելով նրա սահմանադրական իրավունքները:

Ճիշտ է, Արմեն Սարգսյանը սկզբնական շրջանում գերազանցեց երկրին ծառայելու հետ կապված հույսերը: Համաշխարհային մակարդակի գիտնական լինելուց բացի նա

ինչպես վարվեց Քոչարյանը՝ ստորագրելով նրա հրաժարեցումը: Դա բոլորովին չի նշանակում Սարգսյանի լավ հատկությունների ժխտում, որոնք ի պաշտպանություն իրեն, հրատարակվում են հայկական մամուլում մեծ ու փոքր գիտակների կողմից:

Ցարդ Քոչարյանը կարողացել է իր հակառակորդներին գերազանցել եւ ձախողության մատնել: Բայց ոչ ոք չի կարող ասել, թե այս խաղը դեռ ինչքան կշարունակվի ի վնաս երկրի: Այդ ընթացքում նախագահը կարող է սխալներ թույլ տալ, որոնք դրությունն էլ ավելի կվատթարացնեն, սակայն, եթե մենք միասնաբար չգործենք՝ բարձր պահելով երկրի շահերը բոլոր այլ նկատառումներից, ապա անկումը շարունակվելու է անկասկած:

Մի բան պարզ է: Այս ծանր ժամանակներում ուժեղ նախագահական բռունցքի առկայությունը դրական երեւույթ պետք է դիտվի:

Ռոբերտ Քոչարյան, Վազգեն Սարգսյան, Կարեն Դեմիրճյան եռորդությունը երկիրը վերականգնելու

սահմանադրական ճգնաժամը:

Երբ իրար դեմ ենք կռվում եւ մեկս մյուսին պախարակելու գործով ենք զբաղված, չենք կարող լուծել Ղարաբաղի հարցը: Ավելին, օգտվելով մեր վիճակից մեկ ուրիշը դրսից կարող է լուծել այդ հարցը մեր փոխարեն, բայց ոչ անպայմանորեն մեր օգտին: Դա՞ է մեր ուզածը: Չեմ կարծում:

Ժամանակն է սթափվելու:

Ժամանակն է նաեւ սփյուռքի «քաղաքագետներին» հրաժարվելու հեռվից Հայաստանը կառավարելու (remote control) հավակնություններից:

Հայաստանը կայունության եւ տնտեսական բարգավաճման կարիք ունի, որտեղ ներսում կարգ ու կանոն հաստատելով ի վիճակի լինի դրսում դիմագրավելու թշնամիներին: Մենք նպաստած չենք լինի նախագահին, եթե նրան երկրի ներսում պաշտպանական դիրքում պահենք անընդհատ, հատկապես ներկայումս, երբ նա բազում արտաքին վտանգներ ունի դիմագրավելու:

THE ARMENIAN MIRROR SPECTATOR

Մեղրին Ղարաբաղով փոխանակել.

Լավ գաղափա՞ր է, թէ՞ քաղաքական ինքնասպանութիւն

Ապրիլի 25-ին արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեան Գլենդէյլի մէջ հայ համայնքին խօսեցաւ ղարաբաղեան հակամարտութեան եւ Հայաստանի ներքաղաքական լարուած իրավիճակին մասին:

Իր հակիրճ ելոյթէն ետք, ներկաները աւելի քան մէկ ու կէս ժամ զինք հարցուփորձեցին բազմաթիւ քննադատական հարցումներով: Անոնք իրենց մտահոգութիւնները յայտնեցին զանգուածային արտագաղթին, Հայաստանի ղեկավար դէմքերուն դէմ կատարուած ահաբեկչութեան եւ Ղարաբաղի հակամարտութեան բանակցութիւններուն մասին:

Պրն Օսկանեանի ակնարկին ամենակարեւոր հատուածը կը վերաբերէր Ղարաբաղի հակամարտութեան լուծման եւ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ հողային հաւանական փոխանակման շուրջ ըսի-ըսաւներու մասին: Հայաստանի եւ Սփիւռքի թերթերը խստօրէն քննադատեցին հայկական կառավարութիւնը նման փոխանակումի մը մասին խորհելուն համար: Զանազան հայ պաշտօնատարներ, ներառեալ նախագահը, հաստատեցին, թէ Հայաստան արդէն մերժած է Հայաստանի հարաւային հողակտոր, Իրանի սահմանակից Մեղրին Ղարաբաղին հետ փոխանակելու Ադրբեջանի առաջարկը:

Գլենդէյլի իր ելոյթին մէջ պրն Օսկանեան նոր երանգ մը ներմուծեց այս վէճէն ներս, թելադրելով, թէ ադրբեջանցիներու առաջարկը որոշ արժանիք մը կրնայ ունենալ: Ես կ'ուզեմ իր հարազատ խօսքերը մէջբերել:

«Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգաւորման շուրջ բազմաթիւ ըսի-ըսաւներ կան: Քննադատութիւններ են հնչում, որ իբր թէ Հայաստանի իշխանութիւնները ուզում են Մեղրին տալ Ադրբեջանին: Ճիշտ է, այդ բոլորի մէջ կայ մի փոքր իրականութիւն: Այն, որ նման առաջարկութիւն տարածքների փոխանակութեան հետ կապուած արուել է Հայաստանի Հանրապետութեանը, Հայաստանի նախագահին: Բայց այս առաջարկութիւնը միանշանակօրէն մերժուել է: Չի ընդունուել Հայաստանի կողմից որպէս բանակցութիւնների հիմք:

«Վերջ ի վերջոյ միջնորդները ազատ են իրենց գործելակերպին մէջ: Նրանք կարող են բազմաթիւ առաջարկներ անել: Եւ այս տարածքային փոխանակումը միակ առաջարկութիւնը չէ, որ եղել է: Եղել են բազմաթիւ այլ առաջարկութիւններ: Ժամանակին առաջարկութիւններ եղել են, որ Ղարաբաղը մնայ Ադրբեջանի կազմում որպէս ինքնավար մարզ: Բայց այդ ժամանակ մենք նման աղմուկ չբարձրացրինք ինչքան այս պարագային: Այնքան ժամանակ, որ իշխանութիւնները չեն յայտարարում, չեն յայտնում, որ այս կամ այլ առաջարկ արդէն ընդունուել է մեր կողմից որպէս բանակցութիւնների հիմք, այստեղ մտահոգուելու բացարձակ կարիք չկայ: Տարածքների փոխանակման առաջարկութիւնը չի ընդունուել Հայաստանի կողմից որպէս բանակցութիւնների հիմք»:

Աւելի ետք, հարցումի մը պատասխանելով, պրն Օսկանեան ընդլայնեց իր բացատրութիւնը այս հիմնախնդրին շուրջ.

«Առաջարկութեան էութիւնը ես ուզում եմ ինձանից լսէք, որպէսզի ձեր մտքերում պարզ լինի, որովհետեւ տարբեր թերթերում տարբեր բաներ գրուեց: Ասուեց, որ Մեղրին փոխանակւում է Լաչինին հետ միայն, ասուեց Մեղրին փոխանակւում է Ղարաբաղի բարձր կարգավիճակի հետ, ասուեց, որ մենք տալիս ենք Մեղրիով միջանցք, իրենք մեզ տալիս են Լաչինով միջանցք:

«Առաջարկութիւնը հետեւեալն է. Մեղրին տրւում է Ադրբեջանին, Լաչինը Ղարաբաղի հետ տրւում է Հայաստանին: Մեղրիով Հայաստանին տրւում է մի սուվերէն ճանապարհ, որով Հայաստանը կարող է սուվերէն հաղորդակցութեան մէջ մտնել Իրանի հետ: Այսինքն առանց հատելու Ադրբեջանի սահմանագիծը: Առաջարկութիւնը սա է՝ փաթեթը, որը, նորից եմ ասում, մերժուել է Հայաստանի Հանրապետութեան կողմից»:

«Բայց ես ուզում եմ հետեւեալ բայցը ասել: Ես չեմ ուզում, որ սխալ հասկանաք: Մերժուել է, կը մերժուի, եւ դա իրականացուելիք ծրագիր չի: Ամենայնդէպս, սա այնպիսի առաջարկութիւն է, որ մտածելու տեղիք տալիս է: Սա չի լինի, չի լինելու, բայց երբ որ մարդիկ ասում են, որ նոյնիսկ դրա մասին մտածելը դաւաճանութիւն է, այ ես դրան եմ ուզում պատասխանել: Մի քիչ խոր մտածէք: Այս առաջարկութեան մէջ ինչ-որ տրամաբանութիւն կայ: Սա, էնպէս ասել, որ բռնել-գցել զուտ զգացական տեսանկիւնից, սխալ է: Դա մենք արել ենք: Պէտք է դա դրուի լուրջ քննարկման: Ես հարց եմ տալիս: Մի գուցէ մենք սխալւում ենք ոչ ասելով: Ինչի՞ց ենք վախենում: Ինչի՞ չենք քննարկում: Ի՞նչ է «տաբո՞ւ» է: Դնենք ցուցակը: Թերթերում քննարկել՝ պլյուսներ ունի, մինուսներ ունի, բայց, մինուսները աւելի են: Չենք անում: Բայց կան նաեւ հետեւեալ պլյուսները: Ինչ որ ես կոչ եմ անում, այն է, որ կարելի է շատ առողջ դրա շուրջ ինչ-որ երկխօսութիւն ստեղծել, վիճաբանութիւն ստեղծել, որովհետեւ առաջարկութիւնը մտածելու տեղիք է տալիս»:

Իմ կարծիքով, մտածելու շատ բան չկայ այս առաջարկին մէջ: Հայաստանէն պարզապէս կը խնդրուի, որ իր արդէն փոքր հողին ռազմավարական ամենակարեւոր մասերէն մին տայ Ադրբեջանին փոխան Ղարաբաղին:

Այս կը նշանակէ փոխանակել մէկ հայկական հող մը ուրիշով: Մենք Հայաստանը կտրած պիտի ըլլանք Իրանէն, ռազմականօրէն կարեւոր տարածք մը, որ կը բացուի դէպի արտաքին աշխարհ, որ Ադրբեջանի եւ Թուրքիոյ կողմէ շրջափակուած չէ:

Մեղրին յանձնելով, մենք թուրքերուն օգնած պիտի ըլլանք, որ իրականացնեն իրենց համաթուրանական դարաւոր երազը՝ Թուրքիան Նախիջեւանի եւ Մեղրիի վրայով կապելով Կեդրոնական Ասիոյ թրքական հանրապետութիւններուն: Նաեւ, եթէ նոյնիսկ Հայաստան խորհի այսպիսի ինքնասպան քայլ մը առնել, ես վստահ եմ, որ Իրանն ու Ռուսիան ուժ եւ ճնշում պիտի բանեցնեն, որ Հայաստան ընդառաջ չերթայ, որպէսզի պաշտպանեն իրենց իսկ շահերը: Այս երկու երկիրներն ունին բազմաթիւ քաղաքական եւ տնտեսական պատճառներ թոյլ չտալու, որ Ադրբեջան սահմանափակէ անցքը այս երկու երկիրներու միջեւ: Ռուսիոյ վերջին յայտարարութիւնը, թէ կը ծրագրէ հիւպատոսարան մը բանալ Մեղրիի մէջ, պարզ զուգադիպութիւն մը չէ, այլ ազդարարութիւն մը բոլոր անոնց, որոնք մասնակից են այս հարցին, որ միջամուխ չըլլան ռազմավարական կարեւոր սահմանային այս տարածքին:

Վերջապէս, փոխանակ խորհելու նման փոխանակման բարեմասնութիւններուն մասին, հայ պաշտօնատարները պէտք է աւելի մտահոգուին այն վրդովմունքին եւ ապակայունացման մասին, որ այս հարցը կրնայ ստեղծել Հայաստանի մէջ, չնշելու համար Սփիւռքի սաստիկ ժխտական հակադարձը: Եթէ հայ ղեկավարութիւնը արդէն մերժած է այս առաջարկը, ապա ուրեմն անոնք պարտին հաստատ մնալ այդ մերժումին վրայ:

Հայաստան ոչ մէկ շահ չունի եւ շատ բան ունի կորսնցնելիք այսպիսի փոխանակումէ մը:

ՅԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆ
«Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի խմբագիր

միջազգային

Ամերիկյան «Ուոլ սթրիթ ջորնըլ» պարբերականն իր վերջին համարներից մեկում գրում է. «Ռուսական արջը կրկին Կենտրոնական Ասիայում է: Մ. Նահանգների հետ 10-ամյա սիրաբանությունից հետո տարածաշրջանի երկրների առաջնորդները երես են թեքում Վաշինգտոնից եւ շրջվում դեպի Մոսկվա՝ իրենց հին տերերի կողմը: Կոշտ ու շրջահայաց Պուտինը ողջունել եւ գրկաբաց է ընդունել նախկին կոմունիստներին»:

90-ական թթ. սկզբներին Զբիգնեւ Բժեզինսկին Կենտրոնական Ասիայում ԱՄՆ-ի խաղախականության այսպիսի բանաձեւ է առաջարկել. զսպել Ռուսաստանին եւ ֆինանսապես օգնել նորանկախ երկրներին ... զսպանց ԱՄՆ-ի, Պակիստանի եւ Սաուդյան Արաբիայի օժանդակության:

ԱՊՀ Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրից Ուզբեկստանի հրաժարումը չի նշանակում, թե Մոսկվան կկորցնի իր ազդեցությունը Ուզբեկստանում մասնավորապես եւ Կենտրոնական Ասիայում ընդհանրապես:

Խորհրդային Միության կազմավորման շրջանում Կենտրոնական Ասիայում հանրապետությունների վարչական բաժանումն այնպես է կազմվել, որ Մոսկվային անհնազանդության դեպքում հնարավոր լինի նրանց սանձահարել: Մինչեւ 20-ական թթ. տարածաշրջանի ժողովուրդների միջեւ սահմանները հստակ էին. ուզբեկներն առանձին էին, կիրգիզները՝ առանձին, տաջիկները՝ առանձին: ԽՍՀՄ-ի կազմավորումից հետո պատկերը փոխվեց. հարուստ եւ բարեբեր Ֆերգանայի հովիտը բաժանվեց երեք հանրապետությունների՝ Ուզբեկստանի, Տաջիկստանի եւ Կիրգիզիայի միջեւ: Ֆերգանայի հովտում բնակեցված շրջաններից մեկում բնակվում են շուրջ 10 մլն ուզբեկներ, տաջիկներ եւ կիրգիզներ: Կիրգիզիայի մեծությամբ երկրորդ քաղաք Օշում բնակչության կեսից ավելին ուզբեկներ են, Տաջիկստանի Լենինաբադի շրջանը գերազանցապես բնակեցված է ուզբեկներով, իսկ Ուզբեկստանին պատկանող Բուխարայի եւ Սամարղանդի շրջաններում արդեն երկու եւ կես հազարամյակ էթնիկ տաջիկներ են բնակվում: Տաջիկստանի շուրջ 5 մլն բնակչությունից հազիվ կեսն են տաջիկներ եւ եթե նախագահական ընտրություններում առաջադրվի ազգությամբ ուզբեկի թեկնածությունը, չի կարելի բացառել, որ պարսկալեզու տաջիկներին կհխեն թուրքալեզու ուզբեկները: Ազգերի խառնարան է նաեւ Կիրգիզիան. Օշի, Ջալալաբադի եւ Ուզբեկստանին հարող տարածքներում հաստատված ուզբեկների հետ երկրում առկա է ավելի քան 600 հազար ռուսալեզու զանգված: «Ռուսաստանն առաջնային դիրք է գրավում մեր արտաքին քաղաքականության մեջ: Այդ մասին ես ասել եմ ե՛ւ Մոսկվայում, ե՛ւ Բրյուսելում, ե՛ւ Փարիզում: Մենք պաշտպանություն կարող ենք ակնկալել միայն Ռուսաստանից», ասում է Կիրգիզիայի նախագահ Ասկար Ակաեւը: Հիշեցնեմ, որ Կիրգիզիան առաջին երկրներից է, որը պաշտպանեց ԱՊՀ Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիրը:

Պատկերը խճճված է նաեւ Ուզբեկստանում. Կրեմլը ցանկացած պահի կարող է հրահրել ուզբեկա-կիրգիզական բախումներ, դեռ 1990 թ. ամռանը նման բախումներ տեղի ունեցան Օշում: Բացի այդ, Ուզբեկստանում բնակվում են ավելի քան 700 հազար էթնիկ տաջիկներ, եւ հաշվի առնելով էթնիկապես միմյանցից տարբեր ուզբեկների եւ տաջիկների միմյանց նկատմամբ առկա ոչ բարյացակամ վերաբերմունքը, Կրեմլը կարող է դաժան նվեր մատուցել Տաշքենդին: Ուզբեկստանի՝ գերազանցապես տաջիկներով բնակեցված Նամանգան քաղաքը նախագահ Քարիմովի համար «արգելված» գոտի է, այստեղ Տաշքենդի ազդեցությունը հավասար է զրոյի:

Թեեւ Ուզբեկստանը հաճախ է քննադատում Մոսկվային՝ տաջիկներին ռազմական աջակցություն ցույց տալու համար (Տաջիկստանի տարածքում է տեղաբաշխված ռուսական մոտոհրաձգային 201-րդ դիվիզիան, իսկ ընդհանուր առմամբ այստեղ Ռուսաստանն ունի 25 հազար զինվոր), ստիպված է հաշվի առնել Ռուսաստանի աշխարհաքաղաքական շահերը Կենտրոնական Ասիայում: Գոնե ժամանակավորապես: Չնայած Պուտինի եւ Քարիմովի սիրաբանությանը, Տաշքենդը զգուշությամբ կփորձի ազատվել Մոսկվայից, վերածվել տարածաշրջանային թելադրող ուժի: Ինչքան էլ Վաշինգտոնի համար անընդունելի լինի Իսլամ Քարիմովի տոտալիտար ռեժիմը, Մ. Նահանգները Ուզբեկստանին սատարելով կփորձի կասեցնել ռուսական ազդեցությունը Կենտրոնական Ասիայում:

Օրերս նախագահ Պուտինի օգնական Յաստրժեմբսկին պառնաց ...

Թալիբներին սպառնալով՝ Ռուսաստանը փորձում է վերահաստատվել Կենտրոնական Ասիայում

Իսլամ Քարիմով. «Միայն Ռուսաստանը կարող է երաշխավորել Ուզբեկստանի անվտանգությունը»

... պել Ռուսաստանին եւ ֆինանսապես օգնել նորանկախ երկրներին: Սակայն, ինչպես «Ուոլ սթրիթն» է գրում՝ իսլամ արմատականների սպառնալիքներից երկյուղած հանրապետություններն օգնություն ստանալու ակնկալիքով դիմեցին Մոսկվային, որը չափազանց արագ պատասխանեց խնդրանքին. «Անցնող շաբաթ Ուզբեկստանի եւ Թուրքմենստանի առաջնորդներ Քարիմովն ու Նիյազովը Պուտինին դիմավորեցին փողային նվագախմբի հնչյունների ներքո, նրա ոտքերի տակ փռեցին կարմիր գորգեր: Պուտինը ժամանել էր գազի մեծ գործարքների եւ ռազմական ավելի սերտ համագործակցության շուրջ բանակցելու, իսլամական ծայրահեղականների դեմ համատեղ պայքարի եղանակներ մշակելու»:

«Ուզբեկստանի վտանգը վտանգ է նաեւ Ռուսաստանի համար», նախագահ Քարիմովի հետ ռազմական օգնության ու համագործակցության շուրջ 28 համաձայնագրեր ստորագրելուց հետո հայտարարեց Պուտինը: Երկու նախագահները չմանրամասնեցին համաձայնագրերի բովանդակությունը, իսկ Քարիմովը Ռուսաստանը համարեց միակ երկիրը, որը կարող է երաշխավորել Ուզբեկստանի անվտանգությունը: Թուրքմենստանում Պուտինը հորդորեց եւ համոզեց Նիյազովին՝ Ռուսաստան առաքել տարեկան եւս 10 մլն խմ բնական գազ, չնայած սակագնի հարցում երկու նախագահների որոշ տարաձայնություններին:

Թերթը նշում է, որ նախորդ ամիս ԱՄՆ պետքարտուղար Օլբրայթի այցը Կենտրոնական Ասիայի հանրապետություններ այնքան էլ հաջողակ չէր, չնայած նա խոստացավ ժողովրդավարության հաստատման եւ շուկայական հարաբերությունների արագացման նպատակով միլիոնավոր դոլարներ տրամադրել:

Հիվանդ Ելցինի փոխարեն ագրեսիվ Պուտինի ընտրությունը Ռուսաստանի նախագահի պաշտոնում ստիպել է Ուզբեկստանի եւ Թուրքմենստանի նախագահներին Մոսկվայի հետ հարաբերություններում շրջահայաց ու զգուշավոր լինել: Մեկ տարի առաջ Տաշքենդը հրաժարվեց երկարաձգել Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիրը: Ուզբեկստանը փորձում էր տարածաշրջանում վարել Ռուսաստանից անկախ քաղաքականություն, դառնալ առաջատար երկիր Կենտրոնական Ասիայում: Թուրքմենստանն ընդհանրապես չէր միացել 1992 թ. ստորագրված Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրին, հավասարակշռված քաղաքականություն էր վարում Մոսկվայի, Վաշինգտոնի եւ տարածաշրջանի այլ երկրների նկատմամբ, այդ թվում ակտիվ շփումներ պաշտպանում «Թալիբանի» հետ, որը 1996-ին իշխանության եկավ Աֆղանստանում ու ... «Թալիբանին», որ եթե վերջինս շարունակի Աֆղանստանի տարածքում չեչեն ահաբեկիչներ պատրաստել ու Չեչնիա ուղարկել, ապա Ռուսաստանը հարվածներ կհասցնի Տաջիկստանին սահմանակից աֆղանական տարածքներին: Ի պատասխան «Թալիբան» շարժման պաշտոնական ներկայացուցիչը Ուզբեկստանին եւ Տաջիկստանին նախազգուշացրել է, որ հենց նրանք պատասխանատվություն կկրեն, եթե Ռուսաստանը կանխիչ հարվածներ հասցնի Աֆղանստանի առանձին շրջանների: Ընդսմին, աֆղանական «Թալիբան» շարժման ղեկավարությունն իր հակառակորդներին կոչ է արել միավորվել Ռուսաստանի դեմ համատեղ պայքարում:

Այս ամենը պետք է դիտել Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ պայքար՝ ուղղված Կենտրոնական Ասիայում հաստատման:

Վերադառնալով «Ուոլ սթրիթ ջորնըլի» հոդվածին, նշենք, որ թերթը գերակայություն է տալիս էներգակիրների խնդրին. «Աշխարհաքաղաքական իմաստով այս տարածաշրջանում գլխավորը նավթատարների եւ գազամուղների խնդիրն է, հատկապես թուրքմենական գազի Եվրոպա տեղափոխման ուղին: Ռուսաստանը ցանկանում է թուրքմենական գազը Թուրքիա փոխադրել այսպես կոչված «Blue Stream» խողովակաշարով, որը պատկանում է ռուսական «Գազպրոմ» եւ իտալական «ENI SpA» ընկերություններին: ԱՄՆ-ը փորձում է Ռուսաստանին եւ Իրանին հեռու պահել ու թուրքմենական գազը Եվրոպա տեղափոխել դեռեւս չկառուցված անդրկասպյան խողովակաշարով»:

«Կենտրոնական Ասիայի 50 մլն բնակչությունը դավանում է իսլամ եւ խոսում թուրքական լեզուներով (բացառություն են կազմում տաջիկները, որոնք իրանալեզուեն- Թ. Հ.): Այս երկրների առաջնորդները ոչ միայն հակված չեն ինտեգրացիոն գործընթացների, այլեւ միմյանց դեմ են պայքարում: Մոսկվայի համար ստեղծվել է պատմական հաջող իրադրություն՝ «Բաժանիր, որ տիրես» հայտնի սկզբունքով, եզրափակում է հոդվածագիրը:

Տարածաշրջանում հաստատվելու իր հավակնություններն ունի նաեւ Թուրքիան: Ակնհայտորեն Անկարային դուր չի գալիս Ռուսաստանի ակտիվացումը Կենտրոնական Ասիայում: ՌԴ նախագահ Պուտինի՝ Թուրքմենստանի եւ Ուզբեկստանի հետ հարաբերությունների ակտիվացմանը զուգահեռ՝ թուրքական ԶԼՄ-ները քննադատում են Թուրքիայի արտգործնախարարությանը՝ մեղադրելով պասիվության համար: Ի պատասխան արտգործնախարար Ջեմը հայտարարել է, որ հունիսի 10-14-ն այցելելու է Ղազախստան եւ Կիրգիզիա:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Եվրոպան դաշնապետության ճանապարհին

Մեծ Եվրոպայի կամ Եվրոպայի ապագա դաշնապետության գաղափարը հետզհետե ավելի ու ավելի շոշափելի է դառնում: Մոտ ապագայում Եվրամիության անդամների թիվը կհասնի երեք տասնյակի: Քանակային աճը կհանգեցնի նաեւ որակական փոփոխության, կազմավորելով ամենակայուն եւ բավական հին պետությունների դաշնություն: Եվրոպայի դաշնապետության կորիզը կկազմեն մեկ տասնյակ պետություններ Իտալիան, Ֆրանսիան, Գերմանիան, Բելգիան, Հոլանդիան, Լյուքսեմբուրգը, Իսպանիան, Մեծ Բրիտանիան եւ այլ երկրներ, որոնք էական դեր են խաղացել համաեվրոպական հաստատությունների ձեւավորման մեջ:

Տարիներ առաջ միացյալ Եվրոպայի գաղափարն անիրագործելի ուտոպիա էր թվում: Բայց Ժակ Դլորի գաղափարն արժանացավ Ֆրանսիայի նախկին նախագահ Վալերի Ժիսկար դ՛Էստենի եւ Գերմանիայի նախկին կանցլեր Հելմուտ Շմիդտի հավանությանը: Իսկ բառացիորեն մի քանի օր առաջ Գերմանիայի արտգործնախարար Յոշկա Ֆիշերը Բեռլինում առաջին անգամ պաշտոնապես խոսեց եվրոպայի դաշնապետության ստեղծման անհրաժեշտության մասին:

Գերմանիայի ընդդիմադիր ուժերը եւ կանցլեր Գերհարդ Շրյոդերն անմիջապես հավանություն տվեցին Ֆիշերի առաջարկությանը: Ներկայումս Գերմանիայում թե աջերը եւ թե ձախերը կողմ են արտահայտվում դաշնապետական միտումներին: Ֆրանսիան նույնպես դաշնապետական հակումներ ունի, թեեւ նախագահ Ժակ Շիրակը եւ վարչապետ Լիոնել Ժոսպենը բավական զուսպ են արտահայտվում այս առնչությամբ: «Էքսպրես» հանդեսի դիպուկ բնորոշմամբ, «գերմանացիները տեսաբանում են, ֆրանսիացիները՝ գործում, բայց բոլորը գնում են նույն ուղղությամբ»:

Հուլիսի 1-ին Ֆրանսիան հերթական 6-ամսյա ժամկետով ստանձնելու է Եվրամիության նախագահությունը եւ ժամկետը հավանաբար առավելագույնս կօգտագործի համաեվրոպական հաստատությունների արմատական բարեփոխման նպատակով, որպեսզի հնարավոր դառնա արեւելաեվրոպական երկրների անդամակցությունը: «Բայց քանի որ Յոշկա Ֆիշերը դժվար իրագործելի պայմաններ է առաջադրել Եվրամիության հավակնորդներին, Փարիզը ըստ երեւույթին կփորձի հանդարտեցնել հոռետեսներին եւ օգուտ քաղել իր նախագահական ժամկետից», գրում է «Պուեն» հանդեսը:

Եվրոպայի դաշնապետության ստեղծումն անհրաժեշտ է թվում առնվազն երկու պատճառով: Առաջին միասնական դրամարժույթի եվրոյի շրջանառությունը ենթադրում է միասնական պետություն: Կես ճանապարհին մնալու դեպքում եվրոպացիները փաստորեն կհրաժարվեին լիարժեք ժողովրդավարությունից: Նրանք կշարունակեն ընտրություններ անցկացնել, բայց միասնական ղեկավարության բացակայությունն անհնար կդարձներ որոշումների ընդունումը:

Երկրորդ պատճառն այն է, որ տարբեր աշխարհամասերում բազմաթիվ պետություններ միացյալ Եվրոպայի աջակցությունն են ակնկալում իրենց հիմնախնդիրների լուծման գործում: Եվրոպայի ապագա դաշնապետությունն ասիացիներին կարող է օգնել հավասարակշռելու Չինաստանի, Հնդկաստանի եւ Ճապոնիայի հարաբերությունները: Աֆրիկացիները եւս կարոտ են Եվրոպայի օժանդակությանը: Եվրոպացիների ֆինանսական եւ քաղաքական աջակցությունը նպաստում է Ռուսաստանի կայունությանը: Եվրոպայի դաշնապետությունը կարող է կանխել Բալկաններում քաոսային նոր իրավիճակների ստեղծումը, ժողովրդավարության դասեր տալ Մարոկկոյին, Ալժիրին, Թունիսին, Թուրքիային եւ բազմաթիվ այլ պետությունների:

Բացի դրանից, միացյալ եւ հզոր Եվրոպան կկարողանա հակակշռել ԱՄՆ-ի մենատիրությանը եւ նպաստել բազմաբեւեռ աշխարհի կազմավորմանը:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆ

ԱՄՆ-ում ստեղծվում է ժամանող եւ հեռացող օտարերկրացիների տվյալների համակարգչային բազա

ՍԱՆ ՖՐԱՆՑԻՍԿՈ, 27 ՄԱՅԻՍ, ՄՆԱՐՔ: ԱՄՆ-ի Սենատը հավանություն է տվել մի օրինագծի, որին համապատասխան կառավարությունն իրավունք է ստանում ստեղծելու ԱՄՆ ժամանող կամ երկրի տարածքից հեռացող բոլոր օտարերկրացիների վերաբերյալ տվյալների համակարգչային բազա: Տեղեկությունները կտրամադրեն սահմանապահ ծառայությունների աշխատակիցները: Դրա գլխավոր նպատակն այն օտարերկրացիներին հայտնաբերելն է, ովքեր խախտել են ԱՄՆ-ում գտնվելու վիզայով սահմանված ժամկետը:

Նոր համակարգչային բազայի ստեղծումը հնարավորություն է ընձեռում ԱՄՆ ժամանող բոլոր օտարերկրացիների վերաբերյալ տեղեկությունները կենտրոնացնելու տվյալների բազայում, որը կարող է միացվել ուժային կառույցների համակարգչային ցանցերին: Դա թույլ կտա մի ակնթարթում հայտնաբերել ոչ միայն քրեական տարրերին, այլեւ վիզաների վերահսկողության համակարգը խախտած ցանկացած անձի: Ակնհայտ է, որ օրինագիծն ապօրինի ներգաղթին առնչվող օրենսդրությունը վերանայելու ծրագրի բաղկացուցիչ մասն է:

Տարիներ շարունակ ներգաղթը հանդիսացել է ԱՄՆ տնտեսության զարգացման կարեւորագույն գործոններից մեկը: Ներգաղթի դադարեցումը չի համապատասխանում երկրի շահերին, այն իշխանությունների ուժերից վեր է, որոնք հաշվի են առնում ներգաղթածների հսկայական բաժինը եւ հարաճուն դերը քաղաքական գործընթացում: Սակայն, շատերի կարծիքով, անհրաժեշտ է թեկուզ ժամանակավորապես կրճատել ներգաղթողների հոսքը: Սենատի ընդունած օրինագիծը այդ նպատակին է ծառայում:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Անձրեւաթաց շորերով

Իգնաս Մամյանի «Վայրի մեղր»

Եկել, նստել ենք փակ ու տխուր քաղաքների դատարկ սենյակներում, միջազգային ու ներքին քաղաքականությամբ ենք զբաղվում, մանրամասն ուսումնասիրում ենք այս կամ այն քաղաքական գործչի զոքանչի կամերը, հիվանդությունների ու ախտերի արգելման համար օրենքներ ենք հնարում, պետական ու ոչ պետական պատվիրակությունների կազմում գնում ենք Բուրունդի, գալիս, զարմանում ենք, թե որքան հեռու ենք համաշխարհային քաղաքականությունից: Անշուշտ, սա էլ գործ է: Ու այս իսկ պատճառով պետությունը նկարչին չի վճարում, երաժշտին չի վճարում, գրող ու բանաստեղծին էլ թողել է արձակ դաշտում, ուզում է երկիրը երկիր դարձնել, ուզում է, որ մենք էլ աշխարհին ձիգ ու հպարտ երեւանք:

Արձակ դաշտում մնացած բանաստեղծներից Իգնաս Մամյանն էլ խորհուրդ է տալիս ծերացածներին, ովքեր ցանկանում են հիշատակ թողնել, մուրճի վերջին հարվածներով շանթարգելներ ձուլել կաղնիների համար: Ու նկատում է նաեւ, որ մենք ու լուռ կանգնել ենք ամայի լեռան դիմաց, ու խաչն է դատարկ, ու չգիտենք Քրիստոսին նո՞ր կբերեն խաչելու, թե՞ իր խաչից համբարձվել է նա արդեն: Անորոշ-տարտամ-անիմաստ գալիս են, գնում, գալիս են, գնում ու պղծվում են: Իգնաս Մամյանին իր կոչումով կոչենք բանաստեղծ (մենք չենք ասում, կոչում տալու իրավունք ունեցողներն արդեն հաստատել են, մենք միայն Համո Սահյանին, Վահագն Դավթյանին, մեր մյուս մեծերին ենք վկայաբերում), հա, ուրեմն, բանաստեղծը չի ուզում հարցում անել, թե բերքն ո՞վ է հնձում, սերմն ո՞վ է ցանել, չի ուզում, որ ազգասիրության ձեւ ու չափանիշ ուսուցանեն եկող-գնացողները, չհուշեն, թե ինչպես պետք է փայփայել սրբացածների հիշատակները, աչքերում ինչպես պահել ոսկեղեն ցոլքը մայրամուտների, չասեն, թե ինչ բան է տառապանք ու կին, չթելադրեն հույս ու ներշնչում. հրացոլ խաչը պատվասիրության նա ու նրա պես տղերքն են կրում: Խառնվել են օրերը պարզ, խաթարվել է կարգը վերին, խոհիվ, հանկարծահաս ձյուն է իջել մեր թեւերին, ծեր առաջնորդի կռինչը պաղ կործանում է գուշակում, ու կառավարությանն ուղղված հարցերի շարքում բացի բանաստեղծներից ոչ ոք չի հարցնում, թե ինչպես եղավ, որ ծովերում շատացան հավիտենական նավաբեկյալները՝ անհույս, անանուն ու անկարեկից տարուբերվող: Հոգնա՞ծ քարշ տալով շղթաները պաղ, անձրեւների տակ դողալով անքուն, մշուշի միջով գնում է դանդաղ մահապարտների մի ցուրտ շարայուն...

...Թո՛ւհ, այս ի՞նչ դժվար հողի վրա ենք ապրում, այս ի՞նչ տառապանքներ ենք հնարել մեզ համար ու հպարտանում ենք մեր տառապանքով: Այսպես կարելի է միայն մեռնել, այսպես ապրել հնարավոր չէ: Այս երկրին ու այս ժողովրդին առաքյալներ են պետք: Այս մասին չգիտե՞նք: Էությունը մեր գիտենալ-չգիտենալում չէ: Բանաստեղծը պիտի գար այս մասին հիշեցնելու: Նա մեր Տիրոջ ձայնին հլու եւ չարչարյալ բախտի կամոք եկել է փարատելու մեր խեղճ հոգիների ցուրտն անամք, եկել է հաղորդելու մխիթարող լույսն Արարչի, որ քարացած մեր սրտերում սիրո հունդը նորեն շնչի: Եկել է ու տեսել՝ մեր դռները փակ: Անձրեւահար քիվերի տակ թոքախտավոր մութն է հազում, մեր մռայլ դեմքերին, հայացքներում ոչ սեր կա, ոչ խինդ: Անձրեւաթաց շորերով, տխուր ձայնի կերկերանքով նա մեզ թվացել է բախտախնդիր մուրացկան (այն ենք տեսնում, ինչ կարող ենք տեսնել)... Ինքը լույսի պատյանն է (աչք ունենայինք՝ կտեսնեինք): Ու պատյանը պիտի ջարդվեր, որ մեր Տիրոջ մեծ բարության շեղ լույսը միջից հորդեր: Ու եթե այսպես չէ, դեռ այսպես չէ, ինքը՝ ոչինչ, լույսն է ափսոս: Քաղաքն, ախր, նույնն է մնալու՝ նույն պատերն ու ծառերը գոս, նույն շները վայրենացած... Այսպես, սպասելու ենք հաջորդ առաքյալներին: Ինքը ոչինչ, լույսն է ափսոս:

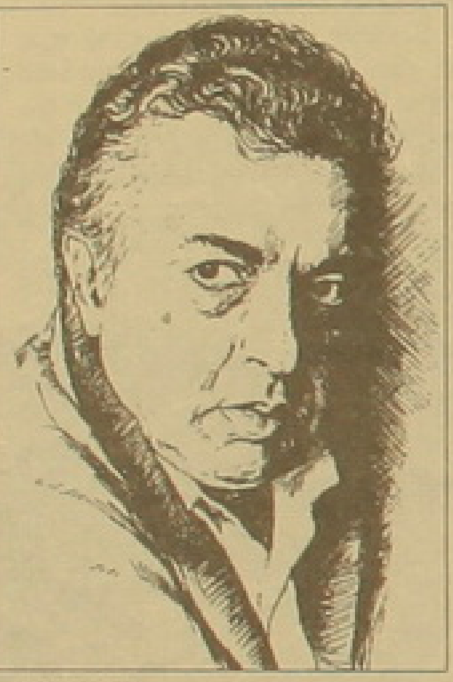

Ինքն էլ կարող էր ապրել առանց մեղք ու դատաստանի, չէ՞, կարող էր ապրել թեթեւ, չնչին, եւ իրեն ի՞նչ, թե խաչն ով կտանի, թե ով կելնի խաչին, կարող էր, չէ՞, հեռու մնալ եւ խաչվածի տառապանքից, եւ խաչի զորությունից... Բայց Իգնաս Մամյանը բանաստեղծ է: Այս էլ իր խաչելությունն է: Մնում է խաչին, որպեսզի մեզ հիշեցնի՝ որքան էլ հավատը խոր, ու որքան էլ հույսը՝ բարի, այս անձրեւից ու այս քամուց մեզ ոչ ոք չի պաշտպանի: Փոթորկահար ծառերի պես արմատներով իրար փարված պիտի ապրենք մինչեւ պարզվի ճակատագիրը խաթարված...

Գեղեցիկ մի բալլադ ունի, ինքնակենսագրություն, որ անվանել է «Երգ պատանության»: «Անտառավերջի կաղնիների տակ /Մենք բաժանվեցինք: /Եվ նա՝ արարված /Ամպրոպի լույսից, մեղրի բուրմունքից /Ու մթնշաղից, /Մնաց հավիտյան այն հովիտներում, /Որպես կաղնուտում նվագող քամի /Եվ լեռնաձիու /Խոնավ աչքերում շողացող թախիծ: /Նա մնաց որպես /Հավիտենական ձայնը ջրվեժի /Անդունդների մեջ /Անվախճանորեն հնչող արձագանք, /Եվ ձորերն ի վար, հովիտներն ի վար /Միա խենթորեն /Ծաղկաթերթեր է թափում կապուտակ: /Եվ դողանջելով բարձրանում է նա /Կիրճ ու քարափով, /Եվ աստղիկի հետ պիտի ջրերում /Քնքշորեն ցոլա, /Ու ես իզուր եմ նրան անվանում /Փշրված սափոր, /Ու ես իզուր եմ նրան համարում /Մշուշի քուլա: /Անխաթար է նա բուրմունքի նման /Ու մթնշաղի. /Տենչանք է հավերժ լեռնաձերի /Աչքերին տրված, /Ու եթե մեկը անհայտ է հիմա՝ /Դա ես եմ, ոչ նա, /Ու եթե մեկը կորած է մեզնից, /Դա ես եմ կորած...»:

Անգամ արձակի բաց դաշտում թափառող անտունը կհասկանա, որ սա ընտիր բանաստեղծություն է: Չեմ խոսում արդեն պոեզիայի համը զգացողների մասին: Եվ որպեսզի քիչ բան չասենք, ասենք, որ բանաստեղծություն է, որովհետեւ ճշմարիտ գեղեցկություն է եւ գեղեցիկ ճշմարտություն, թույլ չէ, ուժեղ է, խեղճ չէ, ուզվոր չէ: Եթե ճշմարիտ ու գեղեցիկ չէ՝ կոկորդ է քերում եւ հասցնում խելագարության (երբ գիրքը տանել չես կարողանում այլեւս, ու գիրքը օրաթերթի քամակն ես խոթում): Չէ, Իգնաս Մամյանի գիրքը զգուշորեն պահում ես, զգուշորեն թերթում, կարդում ամեն էջն ու հաջորդ էջի վայելումի սպասումն ունես: Կարդում ես ու տեսնում անցյալի խոնավ պատկում դեմքը հպած բանաստեղծին, որը տեսնում է այգում ճռնչացող հնօրյա կառուսելը եւ մշուշի մեջ առկայծող գազի լապտերը (ինքը Մամյա՞նն է գրում Վահան Տերյանի մասին, թե՞ Տերյանի երազն է սա), լսում է խոսքեր. «Սերը սեր է մնում, ցավը մնում է ցավ, մի հանձնվիր խաչին այսպես հեշտ ու թեթեւ», տեսնում եկեղեցու բակում մատաղացու քարեր, տեսնում կայծակնահար տապանաքարեր, լույսի շառաչներ լսում, ամպրոպի ճիչեր, ուրցի բույրն առնում ու կրտսեր ընկերոջ լուծն ուսին, ավաղ եղբոր հետ «Քելե, լաո» երգելով գնում է երկիրը հին, ուր նարնջե ցոլքերով բոցկլտում է մորենին:

Ինչպես ամեն ճշմարիտ բանաստեղծի, այնպես էլ Իգնաս Մամյանի համար բանաստեղծությունն, ի վերջո, սիրո աղոթք է. «Հիշատակների մատները սառած, /Էլ չես տաքացնի ոչ մի կրակով, /Նրանց փրկության ու բախտի համար /Աղոթիր, քույր իմ, դու այս երեկո...»:

...Ամեն ինչ տեսանք այս հողի վրա, ամեն ինչ տարանք՝ Սեր, Խաչ ու Հույս, ու հասկացանք՝ որքան էլ հավատը խոր ու որքան էլ հույսը բարի, այս անձրեւից ու այս քամուց մեզ ոչ ոք չի պաշտպանի: Փոթորկահար ծառերի պես, արմատներով իրար փարված՝ պիտի ապրենք մինչեւ պարզվի ճակատագիրը խաթարված...

Վայրի մեղր է մեր սեղանին դրել Իգնաս Մամյանը, անխառն մեղր: Եթե կծվահամ կզգաք, ձեր քիմքից բողոքեք:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Լորդ Բայրոնը Երեւանում է

Երեւանի պետական համալսարանում երեկ սկսվեց Ջորջ Բայրոնին նվիրված գիտական կոնֆերանսը, որի ժամանակ զեկուցումներ են կարդալու ոչ միայն տեղի մասնագետները, այլեւ Անգլիայից հրավիրված ճանաչված բայրոնագետներ: Գիտաժողովը բացեց ԵՊՀ դասախոս Լիլիաննա Էդիլյանը: Նա շնորհակալություն հայտնեց ռոմանո-գերմանական ֆակուլտետի դեկան Կարապետյանին, ամբիոնի վարիչ Սեդա Գասպարյանին՝ գիտական այս կարեւոր միջոցառման կազմակերպմանն աջակցելու համար:

Առաջինը գիտական կարեւոր զեկուցումով հանդես եկավ Անգլիայից հրավիրված Փիթըր Քոքրանը, որը Լոնդոնում հրատարակում է Բայրոնին նվիրված հատուկ պարբերական: «Բայրոնի ռոմանտիզմի առանձնահատկությունները» զեկուցումով հանդես եկավ Անուշ Սեդրակյանը: Այնուհետեւ, ռոմանո-գերմանական ֆակուլտետի ուսանողների ջանքերով ներկայացվեց Լորդ Բայրոնի «Երկինք եւ երկիր» դրամատիկ երկը, որը հեղինակն անվանել է Օրատորիա: Այն, ի դեպ, աշխարհում ներկայացված է առաջին անգամ:

Մեծ հայասերին եւ աշխարհի մեծագույն գրողներից մեկին նվիրված գիտական նստաշրջանը շարունակվում է:

ԱՐՄԻՆԵ ՆԱՎԱՊԵՏՅԱՆ

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ

«Մայաք-Նովա» մրցույթի դափնեկիրները

Ավարտվեց ՀՀ մշակույթի նախարարության, «Մշակույթի զարգացման բարեգործական հիմնադրամի» «Համմիկ եւ Վահագն Հովնանյաններ» հիմնադրամի հայտարարած լավագույն երգի համահայկական «Մայաք-Նովա» ամենամյա մրցանակաբաշխությունը:

Մրցույթին մասնակցելու հայտեր էին ներկայացրել ոչ միայն Երեւանից, այլեւ Արցախից, ԱՄՆ-ից, Կանադայից, Ֆիլիպիններից եկած հեղինակներ եւ կատարողներ: 170 երգերի հայտերից առաջին փուլից երկրորդ փուլ էին անցել 64-ը: Երրորդ, եզրափակիչ փուլ անցավ 23 երգ: Հայրենասիրական ժանրում գլխավոր մրցանակը շնորհվեց Ավետիս Բերբերյանին (երաժշտությունը) եւ Սարգիս Նաջարյանին (խոսքերը)՝ «Ելիր, ով հայ» երգի համար:

Մանկական երգերի գլխավոր մրցանակը շնորհվեց կոմպոզիտոր Ռոբերտ Պետրոսյանին, Սուրեն Մուրադյանին եւ Տ. Հեքեքյանի «Փոքրիկ երգիչներ» համույթին՝ «Ինքնահավան» երգի համար: Ժողովրդական երգի լավագույն մշակման համար գլխավոր մրցանակ չշնորհվեց, այդ գումարը բաժանվեց հավասարապես բարձր միավորներ հավաքած մասնակիցների միջեւ: Առաջին մրցանակի արժանացան Լուսինե Ազարյանը եւ Հայաստանի ակադեմիական երգչախումբը, երկրորդ մրցանակին՝ Հենրի Մանգասարյանը՝ Թաթուլ Ալթունյանի երգի պարի անսամբլի «Մեր հարսներ» երգի լավագույն մշակման համար: Երրորդ մրցանակին արժանացավ Ռոբերտ Ալեքյանը եւ «Լուսնյակ» վոկալ խումբը՝ «Սանդի երգը» երգի լավագույն մշակման համար:

Առաջին մրցանակին արժանացավ Պարույր Հայրիկյանը՝ «Սիրո բոյլին» երգի համար: Երկրորդ մրցանակին՝ Խաչատուր Ներսիսյանը, Գրիգոր Տալյանը՝ «Նախշուն այեր» երգի համար: Երրորդ մրցանակը տրվեց Ռոբերտ Ամիրխանյանին՝ «Տաղ անանձնական» երգի համար (խոսքը՝ Եղիշե Չարենցի): Բոլոր այն մասնակիցները, ովքեր դուրս էին եկել եզրափակիչ փուլ եւ չէին հաղթել, «Վահագն Հովնանյան» հիմնադրամի կողմից պարգեւատրվեցին յուրաքանչյուրը 300 ԱՄՆ դոլարով:

Մրցույթի ավարտին Վահագն Հովնանյանը «Ազգի» թղթակցին ասաց.

– Ուրախ եմ, որ իմ երազանքը կատարվեց: Իսկ թե ինչ փոփոխություններ կլինեն եւ գո՞հ եմ, թե՞ ոչ, պատասխանեմ՝ գոհ եմ կազմակերպիչներից, հովանավորներից ու մասնագետներից: Կխորհեմ, որ ժյուրին մշտապես գործող ու խորհրդատու լինի՝ իր փորձառությամբ, պիտի ավելի մանրակրկիտ լինենք ու ավելի արագ, մեկ օրվա տեւողությամբ, ավելի դյուրին անցկացնենք եկող տարվա մրցույթը: Այս մրցույթում հաշվի առնվեց պրոֆեսիոնալ ներկայացման ձեւը եւ կկարծեմ, որ անոնք ալ հաղթեցին: 170 նոր երգ գրվեց, եւ դա արդեն սքանչելի բան մըն էր ինծի համար եւ այժմ կասկածելու առիթ չկա, որ գալ տարի էլ ավելի կատարելագործված, բաց թողածներն ու առաջարկները շտկված կլինեն եւ ուրախ կլինենք, երբ եղած թերությունների մասին հաղորդեն, որ մյուս տարի շտկենք: Իսկ ձեր այն հարցին, թե որ երգն ավելի շատ ինծի դուր եկավ, կարծում եմ, Սիլվա Կապուտիկյանի բառերով գրված, Լեյլա Սարիբեկյանի կատարմամբ «Հայոց աշխարհ» երգն էր, շատ ու շատ աղվոր էին նաեւ մանկական երգերը, կրնամ երեւակայել, որ երբ այս երգերը հասնին Նյու Ջերսիի մեր դպրոցները, մեր երեխաները ինչպե՞ս պիտի երգեն»:

Բնական է, որ միշտ էլ մրցույթում չշահածները դժգոհում են, այդպես էր նաեւ այս անգամ, բացի դրանից գումարվել էր նաեւ անփույթ վերաբերմունք հատկապես հնչյունային ռեժիսորի՝ Յուրա Քոչարյանի կողմից, որը մի քանի անգամ շփոթեց ձայնագրությունները եւ տհաճ իրավիճակներ ստեղծեց թե՛ հեղինակների եւ թե՛ կատարողների համար:

Հուսանք, որ նման թերությունները այլեւս չեն կրկնվի:

«Մայաք-Նովա» համահայկական լավագույն հայ երգի մրցանակաբաշխությունն այսուհետ կլինի ամենամյա, այդպես որոշեցին մրցույթի գլխավոր հովանավորներ Համմիկ եւ Վահագն Հովնանյաններն ու կազմկոմիտեն:

ՄԱՐԻՆԵՍԱ ՄԱՆԱՐՅԱՆ

ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Սարդարապատյան զորաշունչ գոյամարտի վեպը

Մայիսի 28-ին՝ Սարդարապատի ճակատամարտի ոգեկոչման օրը, բազմահազար հայեր էին գտնվում հուշահամալիրի տարածքում: Նրանք հանձնեցին մեր գրչակից Վահրամ Աղաջանյանի հոր՝ Գեւորգ Աղաջանյանի խոսքը Ռոբերտ Կարայանի մասին:

Հենց այսօր դառնամ եւ երախտագիտությամբ գոչեմ. հազար կեցցես, սիրելի բանաստեղծ, իմաստուն առակախոս, մոլեգին հրապարակախոս Ռոբերտ Կարայան՝ անչափելի այն հաճույքի համար, որ ընծայեցիր «Փրկություն» վեպը կարդալիս:

Դժվարանում եմ ասել՝ կարդացի սովորական մի վե՞պ, թե՞... Դա, ավելի ճիշտ, հրաշալի արձակ պոեմ է՝ մեր ժողովրդի հերոսական պայքարի տարեգրության ամենադրամատիկ ժամանակներին նվիրված, որի էջերը ծիածանված են բանաստեղծական գոհարպատկերներով, սրտալի, համեղ էջերով, անդրադարձիկ հույզերով եւ հույսերով: Լեզուն՝ հյութեղ, պատմելաոճը՝ ձգող: Թվում է, ոչ թե գիրք ես կարդում, այլ կլանված լսում ես հիասքանչ ասմունքող: Այս ի՞նչ կախարդ «ասմունքող» է Ռոբերտ Կարայանը:

Գիրքը լույս է տեսել 1983 թ.: Կարդալու են 50, 150 եւ ավել հեռու տարիներ հետո... Սարդարապատի հերոսամարտի փառքը դարերինն է, անխամրելի: «Փրկություն» վեպն անօրինակ այդ հաղթանակի եւ այն կռող անձնուրաց հերոսների մասին է... Ցավալի է, որ հայրենի գրականության այս աննմանակ երկի մասին, ըստ էության, դեռեւս չի գրվել ու խոսվել լիաբերան, թեպետ, այո, հրապարակվել են առանձին անկեղծ ու գնահատիչ գրախոսականներ (Սեւակ Արզումանյան, արժանահիշատակ Վազգեն Մնացականյան): Սակայն դրանք քիչ են: Գիրքն արժանի է ավելիին: Ավելին չի ասվել, չի ասվում, դրա համար էլ մեզ համար սիրելի գիրքը մնում է համեստագույնը՝ լավագույնների, եւ լավագույնը՝ համեստագույնների մեջ, ինչպես ինքը՝ վառվռուն ու պարզակեցիկ հեղինակ Ռոբերտ Կարայանը:

Ես համոզված եմ՝ «Փրկությունն» անպայման կվերահրատարակվի պետության կամ ազնիվ, ազգանվեր բարերար մարդկանց ջանքերով: Վերահրատարակվելու է՝ ի շահ գալիք սերունդների ազգային ոգու պահպանության, ցեղի, հայի մեր տեսակի հարատեւության, որին իր կախարդիչ ուժով փրկարար նպաստ է բերելու նաեւ Ռոբերտ Կարայանի «Փրկություն» խորագրով վեպը:

ԳԵՎՈՐԳ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Մայիսի 30

- 1417 թ. մահացել է Ֆրանսիայի ժողովրդական հերոսուհի Ժաննա դ՚Արկը:
- 1640 թ. մահացել է ֆլամանդացի գեղանկարիչ Պիտեր Պաուլ Ռուբենսը:
- 1672 թ. ծնվել է Պետրոս Առաջինը:
- 1778 թ. մահացել է ֆրանսիացի լուսավորիչ եւ փիլիսոփա Վոլտերը (իսկական անունը՝ Մարի Ֆրանսուա Արուե):
- 1875 թ. ծնվել է իտալացի փիլիսոփա Ջովաննի Ջենտիլեն, որը ֆաշիզմի գաղափարախոսության հայրն էր: Հենց նրա գաղափարներով են առաջնորդվել Մուսոլինին, Հիտլերը եւ ուրիշներ:
- 1960 թ. մահացել է ռուս բանաստեղծ, «Դոկտոր Ժիվագո» վեպի հեղինակ Բորիս Պաստեռնակը:
- Մ. թ. ա. 525 թ. ծնվել է հին հույն դրամատուրգ Էսքիլեսը:
- Այս օրը հին հայկական տոմարով Մարերի ամսվա Գիշերավար օրն է:

ՆԱԻՐԱ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Միկան»՝ Հայաստանի գավաթակիր

«Միկա» (Աշտարակ)-«Զվարթնոց» (Երեւան)՝ 2-1 (1-1)։ Աբովյան. «Կոտայք» մարզադաշտ, մայիսի 27։

«Միկա»՝ Տիգրան Ալանյան, Արամ Ավանեսյան, Արսեն Դալլաքյան, Արմեն Պեշիկյան, Հայկ Բաբայան (Սարգիս Նորդիկյան, 61), Արմեն Մարկոսյան, Աբրահամ Խաշմանյան, Ռազմիկ Հայրապետյան (Կարեն Մուրադյան, 54), Գրիգոր Մկրտչյան, Սամվել Նիկոլյան (Գոռ Հովհաննիսյան, 84), Ալբերտ Անճյան։

«Զվարթնոց»՝ Էդուարդ Երիցյան, Լեւոն Մկրտչյան, Հայկ Գեւորգյան, Հայկ Նարիմանյան, Արտակ Ադամյան (Սարգիս Նազարյան, 25), Գեւորգ Միրիջանյան, Արթուր Ասոյան, Վահրամ Լոբյան (Մկրտիչ Հովհաննիսյան, 80), Նվեր Խաչատրյան, Սեւադա Արզումանյան, Միեր Ավանեսյան։

Մրցավարներ՝ Կարեն Նալբանդյան (Երեւան), Արարատ Ճաղարյան (Երեւան), Անդրանիկ Բոնջուկյան (Վանաձոր), Սլավա Ղազարյան (Երեւան)։

Գոլերը խփեցին «Միկայից» Մկրտչյանը (33), Նորդիկյանը (75), «Զվարթնոցից» Ավանեսյանը (44)։

Զգուշացվեցին Անճյանը, Բաբայանը («Միկա»), Գեւորգյանը, զգուշացվեց, ապա 89-րդ րոպեին հեռացվեց Միրիջանյանը («Զվարթնոց»)։

Հայաստանի «Անկախության» գավաթի 9-րդ խաղարկության հաղթող դարձավ «Միկան»։

«Միկա»-«Զվարթնոց» վճռական խաղը շատ հաճախ, անգիջում պայքարում ընթացավ։ Սա իրոք գավաթային խաղ էր, որտեղ առաջին պլան են մղվում ֆուտբոլիստների մարտունակությունը, հաղթանակի հասնելու տենչը։ Նման դեպքերում դժվար է ակնկալել դիտարժան խաղ, քանի որ շատ մեծ է պատասխանատվությունը։ Աբովյանի մարզադաշտում անցկացված եզրափակիչ խաղը գրավիչ էր առաջին հերթին պայքարի լարվածությամբ։

Հայաստանի գավաթակիր «Միկան»

«Միկան» այս խաղում մի փոքր գերազանցեց մրցակցին եւ արժանի հաղթանակ տարավ։ Թիմն ավելի վճռական, ավելի սուր էր գրոհում։ Իսկ ակտիվ գործողությունների կազմակերպիչները փորձառու խաղացողներն էին Աբրահամ Խաշմանյանը, Սամվել Նիկոլյանը, Գրիգոր Մկրտչյանը։ Հենց վերջինս էլ բացեց խաշի հաշիվը։ 33-րդ րոպեին, սուր կոմբինացիայի խաղարկումից հետո, մրցակցի տուգանային հրապարակում նա խաբս տվեց 2-3 խաղացողի եւ մոտավորապես 10 մետրից շեշտակի հարվածով գնդակն ուղարկեց «Զվարթնոցի» դարպասը։ Առաջին խաղակեսի նախավերջին րոպեին հաշիվը հավասարվեց. «Զվարթնոցի» ամենաակտիվ խաղացողներից մեկը՝ Միեր Ավանեսյանը, օգտվելով մրցակցի դարպասապահի սխալից, նրա վրայով գլխի գեղեցիկ հարվածով գնդակն ուղարկեց դարպասը։

Երկրորդ խաղակեսում եւս ընթացավ անզիջում պայքար, որի ընթացքում երկու թիմերի խաղացողներն էլ երբեմն անցնում էին թույլատրելիի սահմանը։ Փաստենք, որ գլխավոր մրցավար Կարեն Նալբանդյանն իր ճիշտ գործողություններով կարողացավ սառեցնել ժամանակ առ ժամանակ բորբոքվող կրքերը։

Հանդիպման երկրորդ կեսում խաղի պատկերը համարյա նույնն էր։ Երկու թիմերն էլ հաշիվը փոխելու մի շարք հնարավորություններ ունեցան, բայց դա մեկ անգամ հաջողվեց միայն «Միկային»։ Խաղավարտից 15 րոպե առաջ արագ խաղարկումից հետո գնդակն անցավ Սարգիս Նորդիկյանին, որը 11 մ նշանակետի մոտից խփեց երկրորդ եւ հաղթանակ գոլը։ Այսպիսով, Աշտարակի «Միկան» նվաճեց հանրապետության գավաթը։

Վերջում ներկայացնենք հանդիպումից հետո անցկացված մամուլի ասուլիսում արտահայտված որոշ կարծիքներ։

Էդուարդ Մարկարով՝ «Միկայի» գլխավոր մարզիչ. «Այսօրվա մրցակիցները ցույց տվեցին, որ իրար արժանի հակառակորդներ են։ Շատ ուրախ եմ, որ այսքան լարված պայքարում կարողացանք նվաճել գավաթը։ Իհարկե, երբ շատ թանկ է հաղթանակի գինը, գեղեցիկ խաղ ցույց տալը դժվար է»։

Միխայել Բաղդասարով՝ «Միկա» ակումբի նախագահ. «Լուրջ մտադրություններ ունենք. ուզում ենք եվրոպական բարձր մակարդակի թիմ ստեղծել, որը հաջողություններ կհասնի նաեւ միջազգային մրցասպարեզում։ Կարծում եմ մեր հիմնական արդյունքները կերեւան մոտավորապես 3-5 տարի հետո։ Խոստովանեմ, որ այսօրվա հաջողությունը մի փոքր անսպասելի էր. չէինք կարծում, որ հենց առաջին մրցաշրջանում կկարողանանք նվաճել այս պատվավոր մրցանակը։ Համարում եմ, որ սա մեծ ճանապարհի սկիզբն է»։

Սամվել Ղասաբօղլյան՝ «Զվարթնոցի» գլխավոր մարզիչ. «Շնորհավորում եմ «Միկային» հաղթանակի առթիվ։ Նրա խաղացողների պայքարի տրամադրվածությունն ավելին էր, եւ նրանք էլ արժանիորեն նվաճեցին գավաթը։ Թիմին հաջողություն եմ ցանկանում եվրագավաթի խաղարկությունում»։

Ռ. Ա.

Բոլոր գավաթակիրները

1992 թ.՝ «Բանանց» (Կոտայք)
1993 թ.՝ «Արարատ» (Երեւան)
1994 թ.՝ «Արարատ» (Երեւան)
1995 թ.՝ «Արարատ» (Երեւան)
1996 թ.՝ «Փյունիկ» (Երեւան)
1997 թ.՝ «Արարատ» (Երեւան)
1998 թ.՝ «Ցեմենտ» (Արարատ)
1999 թ.՝ «Ցեմենտ» (Արարատ)
2000 թ.՝ «Միկա» (Աշտարակ)

ՇԱԽՄԱՏ

Մովսիսյանը բարելավեց իր գործերը

Ավարտին է մոտեցել Սարաեւոյում անցկացվող գերմրցաշարը։ Հիշեցնենք, որ ՖԻԴԵ-ի դասակարգմամբ բարձր՝ 19-րդ կարգ ունեցող այս մրցաշարում հանդես են գալիս հանրահայտ 12 շախմատիստներ՝ աշխարհի 13-րդ չեմպիոն Գարրի Կասպարովի գլխավորությամբ։ Հենց Կասպարովն էլ վերջին՝ 11-րդ տուրից առաջ միանձնյա գլխավորում է աղյուսակը։ Նա 9-րդ եւ 10-րդ տուրերում հաղթեց համապատասխանաբար Բարեեւին եւ Գեորգիեւին։ Կասպարովին անուղղակիորեն օգնեց մեկ այլ հայ շախմատիստ՝ Սերգեյ Մովսիսյանը. նա հերթով պարտության մատնեց Մորոզեւիչին եւ Շիրովին՝ վերջինիս զրկելով առաջին տեղից։ Սերգեյը զգալիորեն բարելավեց իր մրցաշարային գործերը։ Հիշեցնենք, որ մինչ այդ նա ընդամենը 2 միավոր էր վաստակել։

Այսպիսով, 10-րդ տուրից հետո մասնակիցներն այսպիսի արդյունքներ ունեն. 1. Գարրի Կասպարով (Ռուսաստան)՝ 7,5, 2-3. Ալեքսեյ Շիրով (Իսպանիա), Մայքլ Ադամս (Անգլիա)՝ 7-ական, 4. Ալեքսանդր Մորոզեւիչ (Ռուսաստան)՝ 6, 5. Վեսելին Թոփալով (Բուլղարիա)՝ 5,5, 6. Եվգենի Բարեեւ (Ռուսաստան)՝ 5, 7-9. Սերգեյ Մովսիսյան (Չեխիա), Կիրիլ Գեորգիեւ (Բուլղարիա), Իվան Սոկոլով (Բոսնիա եւ Հերցեգովինա)՝ 4-ական, 10-11. Նայջել Շորտ (Անգլիա), Միխայիլ Գուրեւիչ (Բելգիա)՝ 3,5-ական, 12. Էթիեն Բակրո (Ֆրանսիա)՝ 3 միավոր։

«Բոսնա-2000»-ի հաղթողը կորոշվի վերջին տուրի պարտիաների ավարտից հետո։ Մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում հատկապես Մովսիսյան-Կասպարով, Ադամս-Մորոզեւիչ եւ Բակրո-Շիրով հանդիպումները։

Մկրտչյանը դուրս մնաց պայքարից

Աջարիայի մայրաքաղաք Բաթումում անցկացվում է Եվրոպայի կանանց անհատական առաջնությունը։

Մեկնարկի եկան աշխարհամասի 32 ուժեղագույն շախմատիստուհիներ, որոնց թվում էր նաեւ Հայաստանի ներկայացուցիչ Լիլիթ Մկրտչյանը։ Նա այդ իրավունքը նվաճել էր հենց նույն Բաթումում՝ հաղթելով սեւծովյան երկրների առաջնությունում։

Առաջնությունն անցկացվում է «նոկաուտ» համակարգով՝ մինի-մրցախաղերում պարտվողը դուրս է մնում պայքարից։ Ցավոք, հենց առաջին փուլից հետո այդ բախտին արժանացավ Մկրտչյանը։ Վիճակահանության կամքով 1/16 եզրափակիչում նրան բաժին հասավ շատ ուժեղ շախմատիստուհի՝ Սվետլանա Մատվեեւան (Ռուսաստան)։ Փորձառու մրցակցուհու հետ հիմնական մրցախաղի երկու պարտիաներն էլ Լիլիթը ոչ-ոքի ավարտեց։ Ընդ որում, առաջին խաղում նա զգալի առավելության հասավ, բայց չկարողացավ գտնել հաղթանակի հասցնող շարունակությունը։ Կարճեցված ժամանակակարգով պարտիաներից հետո էլ ոչ-ոքի (1-1) գրանցվեց, նույնպես հաջողությամբ ավարտվեց 5-րդ պարտիան, եւ միայն 6-րդում մեր երիտասարդ շախմատիստուհին զիջեց ուժեղ հակառակորդին։

«Լա Կորունյայի» անակնկալը

Իտալիայի առաջնությունում հանրահայտ «գրանդները»՝ «Ռեալն» ու «Բարսելոնը», չկարողացան հաղթել, չնայած իրենց մեծ հավակնություններին։ Երկրի չեմպիոնի կոչումը, պատմության մեջ առաջին անգամ, նվաճեց «Դեպորտիվո Լա Կորունյա» ակումբը։ Այս թիմն իր կազմում գերաստղեր չունի, այդ առումով զիջում է «Բարսելոնին», «Ռեալին», «Վալենսիային» եւ այլ թիմերի, բայց համախմբվածություն եւ կամք դրսեւորելով կարողացավ առաջ անցնել բոլորից։ Իհարկե, մեծ է նաեւ թիմի գլխավոր մարզիչ Խավիեր Իրուրետայի դերը։

Նշենք, որ առաջնության ավարտից հետո մարզիչների պաշտոնանկության մի ուժեղ ալիք է բարձրացել։ Մասնակից թիմերի կեսից ավելին կփոխեն իրենց գլխավոր մարզիչներին։ Հատկապես ցավագին է «Բարսելոնի» գլխավոր մարզիչ Լուիս վան Գալի հրաժեշտը։ Ակումբի բազմամյա նախագահ Ժոզեփ Նունյեսի հրաժարականից հետո նա էլ որոշեց հեռանալ։ Բայց այդ հարցը վաղուց էր հասունացել, քանի որ հոլանդացի մասնագետը հասցրել էր գժտվել բոլորի հետ։

Առաջնության արդյունքներով մրցաշարում առաջին երեք տեղեր գրաված թիմերն իրավունք նվաճեցին հանդես գալու եվրոպական երկրների Չեմպիոնների լիգայի հաջորդ խաղարկությունում։ Այդ իրավունքը ստացավ նաեւ «Ռեալը»՝ հաղթելով Չեմպիոնների լիգա-2000-ում։

Բարձրագույն խմբին հրաժեշտ տվեցին «Բետիսը», «Ատլետիկոն» եւ «Սեւիլիան»։ Շատ անսպասելի է հատկապես հարուստ ավանդույթներ ունեցող «Ատլետիկոյի» անհաջողությունը։

Ռմբարկուներ՝ Սալվա («Ռասինգ»)՝ 27, Հասելբայնկ («Ատլետիկո»), Կատանիա («Մալագա»)՝ 24-ական գոլ։

Ամփոփիչ աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լա Կորունյա	38	21	6	11	66-44	69
2. Բարսելոն	38	19	7	12	70-46	64
3. Վալենսիա	38	18	10	10	59-39	64
4. Սարագոսա	38	16	15	7	60-40	63
5. Ռեալ	38	16	14	8	58-48	62
6. Ալավես	38	17	10	11	39-35	61
7. Սելտա	38	15	8	15	45-43	53
8. Վալյադոլիդ	38	14	11	13	36-44	53
9. Ռայո Վալ.	38	15	7	16	51-53	52
10. Մալյորկա	38	14	9	15	52-45	51
11. Ատլետիկ	38	12	14	12	47-57	50
12. Մալագա	38	11	15	12	55-50	48
13. Էսպանյոլ	38	12	11	15	51-48	47
14. Ռեալ Սոս.	38	11	14	13	42-49	47
15. Ռասինգ	38	10	16	12	52-50	46
16. Նումանսիա	38	11	12	15	47-59	45
17. Օվիեդո	38	11	12	15	44-60	45
18. Բետիս	38	11	9	18	33-56	42
19. Ատլետիկո	38	9	11	18	48-64	38
20. Սեւիլիա	38	5	13	20	42-67	28

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված մրցանակային սկանվորդի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Վրուբել։ 2. Աստանդակ։ 3. Արոս։ 4. Օրի։ 7. Օր։ 9. Ենա։ 10. Բել։ 13. Ադուս։ 14. Օծ։ 16. Լուար։ 19. Լումա։ 21. Հույզ։ 24. Նոմա։ 25. Սունկ։ 27. Նանս։ 28. Անվանի։ 30. Արեւելք։ 33. Ակոռի։ 34. Ներում։ 36. Բերա։

Հորիզոնական

5. «Արուս»։ 6. Օրոր։ 8. Պերո։ 11. «Ան»։ 12. Սա։ 15. Նալ։ 17. Լադ։ 18. Ուլ։ 20. Սիա։ 22. Տուշ։ 23. Կոնկուրս։ 26. Ուրան։ 29. Ածազոն։ 31. Քնար։ 32. Կանն։ 35. Եւ։ 37. Կետ։ 38. Կալե։ 39. Եզոր։ 40. Լոր։ 41. Որ։ 42. Ուռ։ 43. Ուռ։ 44. Կիրք։ 45. ԻՍ։

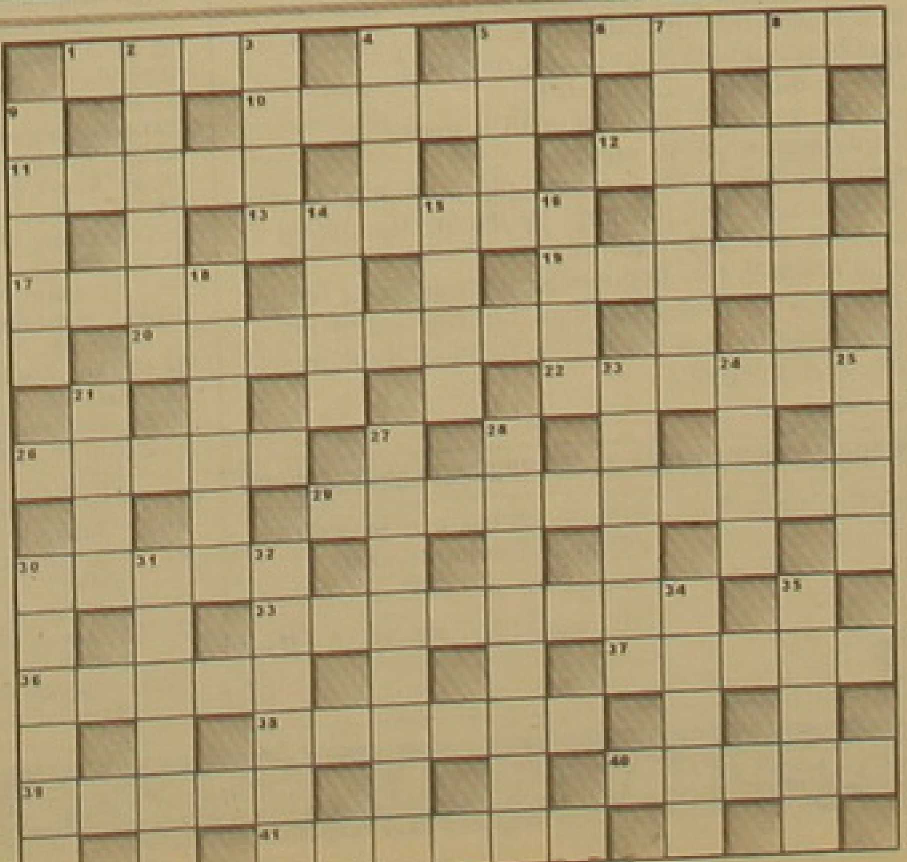

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ: 1. Նվերի «թագավորական կարգավիճակ»։ 6. Հունական այբուբենի վերջին տառը։ 10. Երկրագնդի «վերնամաշկը»։ 11. Ուլյանով Վլադիմիր Իլյիչ։ 12. Երկնքինն անծայրածիր է։ 13. Հողի ծարավը հագեցնելու միջոց։ 17. Կլիմայական գոտիներով պայմանավորված ֆիզիկա-աշխարհագրական գոտի։ 19. Աշխարհայացք, որն իր հետեւորդներն ունի։ 20. ՁԻԱՀ-ով հիվանդը կորցնում է հենց այդ թանկարժեք հատկությունը։ 22. «Բանջարա-բոստանային» կացարան։ 26. Սարդը «ծյունով պատված» գլխով։ 29. Հին Հռոմին եւ ԱՄՆ-ի կոնգրեսին «միավորողը»։ 30. Դեմքի «կռվարար» մասը։ 33. Նավապետ Նեմոյի նավը։ 36. «Իրեն ջրվեժի տեղ դրած» անձրեւի հեղեղ, ...։ 37. Ստուգին «աշխատեցնողը»։ 38. Էգոիզմով «տառապողը»։ 39. Աշխատավարձ գործից առաջ։ 40. Ցրտից «կարկամած» ցող։ 41. Արգախյան հնագույն կրթօջախ։

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ: 2. Այդ ծառի պտուղը երբեք «իմֆնակած» վայր չի ընկնում։ 3. Արամ Խաչատրյան, ... Բաբաջանյան։ 4. Հին հունական մուսա, պատմության հովանավորը։ 5. Մոցիկի ամենամոտ հասկացիչը։ 7. Երիկամի «արտաքրական թափոնների» հենիչը։ 8. Հնձացումը խթանող դեղամիջոցների խումբ։ 9. Անդերսենի հեքիաթի եղբայրների ձեռքի գործիքը։ 14. Բռնցքամարտիկների «ժամադրավայրը»։ 15. Աշխարհագրությունը տարբերում է դրա ժամային եւ կլիմայական տեսակները։ 16. Շենք «բաժանելու» պարտադիր «նախապայման»։ 18. Միաքիչ «կեղծավոր» կենդանի։ 21. Ռենտգենյան ճառագայթներից I-ինը։ 23. Գրեթե նույն «վճիռ»-ն է։ 24. Պողոսի «ոճով» պնդումը։ 25. Մոնտե-Քրիստոյի տիտղոսը։ 27. Երկարակեցության ասվածանցյան «ռեկորդակիրը»։ 28. Կյանքի եւ բնության հավիտենական հարցերն ուսումնասիրող անձնավորություն։ 30. Չինվորը, փիղը, նավակը երկգույնանի «հայկական» դաշտում։ 31. Առվակին «սազական ծայր»։ 32. Աներ-զոքանչի հետ «համատեղ նարկություն»։ 34. Էրգեհոնի «նվագարկիչը»։ 35. Գիլի» տղամարդ՝ շերային անլույս «ռակում»։

Շաբաթօրյա «Ազգի» մրցանակային խաչբառը ճիշտ լուծել եւ արժեքավոր մրցանակին արժանացել է Հայկական հանրագիտարանի բառացանկի խմբագրության վարիչ Հովհաննես Գրիգորյանը։

Մրցանակային հաջորդ խաչբառը կտպագրվի «Ազգի» հունիսի 3-ի համարում։

Փորձե՛ք լուծել, եւ արժեքավոր մրցանակը Ձե՛րն է։

հարցազրույց

«Հայաստանի նախագահի քաղաքականությունը նախեւառաջ հայամետ է»

Սկիզբը էջ 1

.– Մենք մեծ նշանակություն ենք տալիս ռազմատեխնիկական համագործակցությանը՝ որպես հայ-ռուսական հարաբերությունների կարեւոր բաղադրիչ: Ես կարծում եմ, որ այն չի վախեցնում մեր պոտենցիալ գործընկերներին, քանի որ ռուսական ռազմակայանները Հարավային Կովկասում նոր գործոն չեն: Հարավային Կովկասից հեռացավ Խորհրդային Միության զորքը, Հայաստանի տարածքում ռուսական զորքը մնաց: Այն մաս էր կազմում անվտանգության այն համակարգի, որը լավ թե վատ, բայց կար տարածաշրջանում, եւ Հայաստանի անկախացման հենց սկզբից, ռուսական ռազմակայաններն այստեղ, թե այնտեղ, արդեն ստեղծված անվտանգության համակարգի մաս են կազմում: Ի դեպ, ռուսական ռազմակայաններ մինչ օրս կան նաեւ Վրաստանում:

Երբ մենք խոսում ենք Հարավային Կովկասի անվտանգության համընդգրկուն համակարգի ստեղծման մասին եւ հաշվի ենք առնում ազգային եւ կրոնական բազմազանությունն ու պատմական ծանր ժառանգությունը, ապա այդ համատեքստում անվտանգության համակարգը չի ենթադրում բանակցություններ միայն դաշնակիցների հետ: Ճիշտ հակառակը: Տարածաշրջանային անվտանգության համակարգի ստեղծումը ենթադրում է առաջին հերթին հենց տարածաշրջանի եւ հարեւան շահագրգիռ երկրների մասնակցությունն այդ համակարգի ձեւավորման բանակցություններին: Այդ պատճառով խոսքն այն մասին չէ, թե ումից զգուշանում են այդ ռազմակայաններից: Այո, այդ ռազմակայաններն այսօր գոյություն ունեն, դրանք, իմ կարծիքով, տարածաշրջանային անվտանգության համակարգի շատ լուրջ բաղադրիչ են եւ ինչ-որ չափով եղել եւ մնում են տարածաշրջանային կայունության երաշխիք: Շատ կարեւոր է, որ անվտանգության տարածաշրջանային նոր համակարգը ներառի այն, ինչ ձեռքբերված է մինչ այժմ: Այսինքն, փաստացի գոյություն ունեցող իրադրությունն անհրաժեշտ է ճիշտ կերպով ներառել անվտանգության նոր համակարգում, որի մասին հիմա խոսում ենք եւ հասկանում, որ այն իրոք անհրաժեշտ է: Ռուսաստանը, իմ կարծիքով, նոր համակարգի ձեւավորման գործում պետք է չափազանց էական դեր ունենա:

ԱԱԾ ԿԱՄԱԵՎ (ՌԵՉԱՎԻՍԻՄԱՅԱ ԳԱԶԵՏԱ)

– Որպես Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման տարբերակ, վերջին շրջանում քննարկվում են ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի առաջարկները Ընդհանուր պետության վերաբերյալ, ընդ որում Երեւանը, Բաքուն եւ Մինսկի խումբը յուրովի են ընկալում այդ գաղափարը: Ըստ Ձեզ, որ ուղղությամբ կընթանան քննարկումները եւ ինչ կստացվի արդյունքում:

– Ընդհանուր պետության գաղափարն ունի մեկ ընկալում, որն ամրագրված է մեկուկես տարի առաջ հակամարտության կողմերին առաջարկված փաստաթղթում: Այն շատ լայն մեկնությունների հնարավորություն չի տալիս, ձեւակերպումները բավականաչափ պարզ են: Այլ խնդիր է, որ հակամարտության ոչ բոլոր կողմերն են միատեսակ ընկալում, ավելի ճիշտ՝ ընդունում այդ փաստաթուղթը: Այն ընդունել են հայկական երկու կողմերը՝ Հայաստանի Հանրապետությունն ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը, չի ընդունել՝ Ադրբեջանը: Խոսք է գնում այդ մոտեցման, նույն թեմայի շուրջ տարբերակումների մասին: Մեր մոտեցման էությունը հետեւյալն է. կարգավորման հիմքում պետք է լինի հակամարտող կողմերի իրավահավասարության սկզբունքը, հաշվի առնելով մեր հարաբերությունները ծանրացնող պատմական ժառանգությունը, փաստացի ձեւավորված իրադրությունը, բազում կյանքեր խլած պատերազմը: Եվ նրա արդյունքները բացարձակապես հաշվի չառնել պարզապես հնարավոր չէ: Եվ ես չեմ կարծում, թե աշխարհում ընդհանրապես կան կոնֆլիկտներ, ուր ընդհանրապես հաշվի չեն առնվում պատերազմի արդյունքները: Իհարկե, այս կամ այն չափով: Հաջորդ սկզբունքը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության անկլավային գոյության անհնարինությունն է: Այնտեղ կա փաստացի ձեւավորված պետություն, որը գոյություն ունի տասը տարուց ավելի: Այնտեղ արդեն աճել է սերունդ, որն իրեն համարում է այդ պետության քաղաքացի, իրեն չի պատկերացնում այդ պետությունից դուրս: Այնտեղ արդյունավետ գործում են իշխանության բոլոր մարմինները: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում իրադրությունը համարժեք ստեղծված է բավական ազատ եւ բաց հասարակություն: Եվ միջնորդները դրա հետ հաշվի չնստել չեն կարող: Եվ ոչ միայն նրանք: Հայաստանն էլ է պատրաստ դա հաշվի առնել: Ես պնդում եմ, որ հիմնական սկզբունքը, որոնք մեր կարծիքով պետք է դրվեն կարգավորման հիմքում: Ընդհանուր պետության գաղափարը, իմ կարծիքով, հնարավորություն է տալիս համադրել շահերը, բանակցային գործընթացում արձանագրել իրական առաջընթաց: Որպես Մինսկի խմբի համանախագահ, Ռուսաստանն էլ բանակցային գործընթացի ակտիվ մասնակից է, ամերիկացիների եւ ֆրանսիացիների հետ միասին առաջատար դեր է խաղում հակամարտության կարգավորման գործում:

ՅՈՒՐԻ ՍԵՄՅՈՆՈՎ (ՄԱՅԱԿ)

– Մեզ մոտ՝ Ռուսաստանում, ընտրվեց նոր նախագահ, Ձեր սերնդի մարդ: Հետաքրքիր է, ինչ հարաբերություններ ունեք նրա հետ եւ ինչ նոր նախաձեռնություններ են սպասվում հայ-ռուսական հարաբերություններում:

– Կարծում եմ այդ նախաձեռնությունները հնարավոր են, միայն մի փոքր ժամանակ եւ ավելի շատ շփումներ են պետք: Կարծում եմ, մոտ ժամանակներս, Ռուսաստան կատարելիք իմ պաշտոնական այցը հնարավորություն կընձեռի շատ խնդիրների շուրջ համաձայնել տեսակետները: Ունենք բավական լավ հարաբերություններ, որոնք կարծում եմ միտված են առաջացային: Մենք ողջունում ենք Ռուսաստանի նախագահի՝ հասարակության համախմբմանն ուղղված ջանքերը: Մենք շահագրգիռ ենք, որ Ռուսաստանը լինի ուժեղ, կայուն, կանխատեսելի, ժողովրդավարական պետություն եւ այդ առումով աջակցում ենք Վլադիմիր Պուտինի ջանքերը: Մենք հետաքրքրությամբ ենք շփվում, գրեթե տարեկիցներ ենք, եւ կարծում եմ, կես խոսքից միմյանց հասկանում ենք: Նա բաց եւ շփվող մարդ է: Նրա հետ հեշտ է աշխատել:

ԻՐԻՆԱ ԱՎԵՐԿԻԵՎԱ (ՄԻՐ)

– Պրն նախագահ, որ փուլում է նախորդ տարվա հոկտեմբերի 27-ի ողբերգական իրադարձությունների նախաքննությունը:

– Նախաքննությունը գտնվում է ավարտման փուլում: Կարծում եմ առաջիկա մեկ-երկու ամսում գործը կհանձնվի դատարան: Որեւէ հայտարարություն, ես իհարկե, չեմ անի: Չեմ ուզում, որ իմ հայտարարությունը կամ գնահատականը ուղեցույց դառնա հետաքննող խմբի համար, որը այժմ ակտիվ աշխատում է: Պետք է սպասել մեկ-երկու ամիս, նյութերը կլինեն դատարանում, ամեն ինչ կլինի բաց:

ԱԱԾ ԿԱՄԱԵՎ (ՌԵՉԱՎԻՍԻՄԱՅԱ ԳԱԶԵՏԱ)

– Պրն նախագահ, ԱՊՀ բոլոր երկրներն ունեն բնորոշ խնդիր՝ աշխատունակ բնակչության արտահոսքը: Մեր տվյալներով, Ռուսաստանում եւ ԱՊՀ մյուս երկրներում ապրում են գրեթե նույնքան հայեր, որքան բուն Հայաստանում: Ինչ եք պատրաստվում ձեռնարկել եւ ինչպես եք մտադիր օգտագործել հայկական սփյուռքի հնարավորությունները:

– Մեծ սփյուռքի առկայությունը, որպես կանոն, վկայում է ժողովրդի ողբերգական անցյալի մասին: Մեծ սփյուռք ունեն հրեաները, իռլանդացիները, մենք: Բայց այժմ տեղի ունեցող արտագաղթը բնորոշ է հետխորհրդային բոլոր երկրների, Արեւելյան Եվրոպայի համար: Դա պայմանավորված է, առաջին հերթին աշխատատեղերի բացակայությամբ, ծանր սոցիալ-տնտեսական պայմաններով, անցման շրջանի դժվարություններով: Հայաստանի պրոբլեմը նաեւ այն է, որ մեծ սփյուռքի առկայությունը հայերին տալիս է մեծ ընտրություն, տեղաշարժի մեծ հնարավորություն: Բայց փաստ է, որ արտագաղթ է տեղի ունենում Ռուսաստանից, Ուկրաինայից, կրկնում եմ գործնականում ամբողջ հետխորհրդային տարածքից եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրներից: Դրան պետք է հակազդել, բնականաբար ակտիվ տնտեսական քաղաքականությամբ: Կարծում եմ, տնտեսական աճը երկրի կայունությունը, օտարերկրյա ներդրումների, նախ եւ առաջ սփյուռքահայերի կապիտալի ներգրավումը կարող են վճռորոշ դեր խաղալ: Եվ այդ ուղղությամբ մենք բավական ակտիվ ենք աշխատում: Ունենք շատ հաջող օրինակներ, թեպետ, ընդհանուր առմամբ, ես դա չէի ցանկանա գերագնահատել: Փորձում ենք գործընկերություն հաստատել Սփյուռքի հայտնի գործիչների, ձեռներեցների հետ: Ունենք համագործակցության հաջող օրինակներ: Անցած տարի անցկացրինք Համահայկական համաժողով, որը նախանշեց երկրի տնտեսության մեջ հայկական կապիտալի ներգրավման ուղիները: Կրկնում եմ, մենք դրանով լրջորեն ենք զբաղվում, աշխատում ենք միասնական համահայկական, տեղեկատվական դաշտի ստեղծման ուղղությամբ: Կան էլի մի շարք ծրագրեր, որոնց մանրամասներին չեմ կարող անդրադառնալ երբերային ժամանակի սղության պատճառով:

(որոշ կրճատումներով)

USAID

AED
Academy for Educational Development

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID) եւ կրթության զարգացման ակադեմիան (AED) տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ AED-ի «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» գծով դասընթացների շարքի հերթական հանդիպումը տեղի կունենա հունիսի 2-ին, ժամը 11:30-ին, Թեքեյան կենտրոնում (Խանջյան 50):

Հանդիպմանը կմասնակցեն

ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահի խորհրդական **Հարություն Մեսրոպյանը**

եւ

էյչ-էս-Բի-Սի բանկ Հայաստան ՓԲԸ գործադիր տնօրեն **Գայ Հարվի-Սամյուելը:**

Թեման՝ «Բանկային բարեփոխումների ծրագիր. կենտրոնական բանկի եւ առեւտրային բանկերի դերը»:

UNITED METHODIST COMMITTEE ON RELIEF
UMCOR

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ASHB
ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ ԲԲԸ

Միավորված մեթոդիստների օգնության կոմիտեն (ԱՄՔՕՌ) եւ Արդշինբանկը տեղեկացնում են բոլոր հետաքրքրված անձանց, որ սույն թվականի մայիսի 29-ին սկսվում է 2000 թ. գյուղատնտեսական վարկային ծրագիրը: Վարկեր կտրամադրվեն այն անհատ ձեռներեցներին եւ ձեռնարկություններին, որոնք ներգրավված են գյուղատնտեսական մթերքի վերամշակման բնագավառում (մրգի, կաթի, մսի եւ այլնի վերամշակում): Վարկավորումը կկատարվի հետեւյալ մարզերում՝ Արարատի եւ Վայոց ձորի մարզեր, Սյունիքի մարզի Սիսիանի տարածաշրջանում, Կոտայքի մարզի Աբովյանի տարածաշրջանում եւ Երեւանում:

Վարկի առավելագույն ժամկետը 24 ամիս է

Վարկի առավելագույն գումարը՝ 30 հազար ԱՄՆ դոլար

Վարկի տարեկան տոկոսադրույքը՝ 16 տոկոս:

Դիմումները կընդունվեն մինչեւ սույն թվականի հուլիսի 31-ը, Արդշինբանկի Մասիսի, Արարատի, Եղեգնաձորի, Սիսիանի, Աբովյանի եւ Երեւան քաղաքի Էրեբունու մասնաճյուղերում:

Լրացված վարկային դիմումի հետ նախապես անհրաժեշտ է ներկայացնել պետական ռեգիստրում գրանցման վկայականը, կանոնադրությունը, արտադրական տարածքի եւ գրավ դրվող առարկայի սեփականության վկայագրերը եւ լիցենզիա:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՀՐ. ՂԱՓԼԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հունիսի 3-ին, 4-ին, 15-ին, 23-ին
ՆՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԳՈՒՐԳԵՆ ԽԱՆՋՅԱՆ «Բարեւ սրիկաներ» («Բոլերո»)
(Պիես 2 գործողությամբ)

Տոմսերը վաճառվում են թատրոնի տոմսարկղում:

Ներկայացման սկիզբը՝ ժ. 18-ին:

ԹԱՏՐՈՆԻ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ ՀՀ ԱՐՎԵՍՏԻ ՎԱՍՏԱԿԱՎՈՐ ԳՈՐԾԻՉ ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳԻՐ

30 մայիս

ՀՏ

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
10.10 Երաժշտական ֆիլմ «Նվագում է Լեւոն Ալոյանը»
10.20 Մամուլի կրպակ
10.30 «02»
11.00 Գ/ֆ «Մասնակի դեպք»
12.20 Կուլիսների ետեւում
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
17.00 Հայլուր
17.20 Սեզամ, բացվիր
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
19.00 1 լուր
19.10 «Հեռուստալոտո»
(Նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
19.10 Կեսգիշերային ճեպընթաց)
20.00 Շրջադարձ
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Պրեմիերա
21.55 Գ/ֆ «Իմ թշնամու թշնամին»
23.40 Հայլուր
00.00 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

Պրոմեթեւս

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.10 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Քոնան»
19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
20.00 Լրաբեր
20.35 Ռ. Սավիսակալյանի հեղինակային ծրագիրը «Հարցեր»
21.20 Օրը
22.25 «1-02»
22.30 «Չեղնահարկ»
22.50 «Իվան Վասիլեւիչը փոխում է մասնագիտությունը»

Ա1+

9.00 Տոմար
19.05 Չղջիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Մամուլի խոսնակ
20.10 Հմայիլ
20.30 Աստարեզ
21.10 Հրապարակ
22.05 Գ/ֆ «Ավե Կեսար»
00.35 Ակնթարթ
00.40 Գ/ֆ «Գրիլ-բար «Պորտո»
(ավարտին Սուրհանդակ)

ОРТ

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
16.00 Նորություններ
16.15 Ամեն ինչ հնարավոր է
16.40 Պատանի գլադիատորները «Լեռան արքան» ծրագրում
17.10 ... Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.40 Սերիալ «Տառապանքի ուղիներով», «Սրտասում»
19.00 Նորություններ
19.30 КВН-մոլորակ
20.00 Սպասիր ինձ
20.45 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Մարտաֆիլմ «Վերջինը հերթում» (դերերում՝ Վ. Միշչենկո, Վ. Ֆունտիկով, Լ. Բորիսով, Մոսֆիլմ, 1981 թ.)
00.40 «Կրեմլ, 9», «Սահափորձ»
01.15 Նորություններ
01.30 Մարտաֆիլմ «Անգար 18» (դերերում՝ Դ. Մակգեյվին, Ռ. Վոն, Գ. Քոլինզ, Դ. Կամպանելա, ԱՄՆ, 1960 թ.)

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20, 7.50, 8.50, 9.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.35, 9.35 Ընտանեկան նորություններ
8.30 РТР-ի փոստը
9.20 Հեռուստատեսային ՀՄՄ. հերթապահ բաժանմունք
10.40 «Արենա-սպորտ»
11.15 Սերիալ «Գնչուհին»
12.10 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.00 Հեռուստատեսային ՀՄՄ
13.25 Մոսկվա-Մինսկ
14.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
14.30 «Կանանց քաղաք»
15.05 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
15.50 Սերիալ «Հարուստներն ու ճշմարտությունները»
16.45 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
17.40 Մուլտծրագիր
18.30 Աշտարակ
18.55 Մանուշակագույն մշուշ
19.25 Սերիալ «Փախստական միանձնուհիները»
20.25 «Մանկան շուրթերով»
21.40 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
22.35 Սերիալ «Երեւակայությունների կղզին»
23.30 Սերիալ «Կեղտոտ պարեր»
00.30 Կինոյի ժամ. Թիմ Ռոբինսը «Փախուստ Շոուշենկից» ֆիլմում (ԱՄՆ)
02.55 Հեռուստատեսային ՀՄՄ. հերթապահ բաժանմունք

@rminco Global Telecommunications Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Ազգ» օրաթերթ. Հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1264. Տպաքանակը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 29. 05. 2000. Գինը՝ 100 դրամ